

== Volja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 3) v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostolpna petstvrsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izveniš ne delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Istrski deželni glavar Rizzi odstopil. - Angleži in Francozi izgubili marca 44 letal. - Nemški državni kanceler o novi Evropi.

„Slovenska“ liga v Ameriki.

Poročali smo že, kako enodušno je slovenski narod v Ameriki odklonil protivstavske poizkuse ljudi, ki so osnovali to ligo. Kričanje raznih Sakserjev in Kebetov po »Glasu Naroda« in nekaterih drugih podkupljenih časopisih ni imelo uspeha. Če kedaj, se je zopet sedaj pokazalo, da našega naroda ne reprezentira par svobodomiselnih kričavev, ampak da je narod kot tak zvest stari slovenski poštenosti, ki mu velela ohraniti tudi v daljni tujini zvesto srce za svojega starega cesarja.

Izdajalska »Slovenska« liga v Ameriki je sedaj tako razbita, da še delovati ne more. Sakserju to seve ni prav, ker je šel s tem tudi ves njegov vpliv pod klop. Zato je odprl svoj list tožbam nekega Mateja Kebeta, ki pravi, da je »skoro kriminalno«, da se nabrani denar »Slovenske« lige ne razdeli, in agitira, naj razni pododbori prično zopet delati po Ameriki za izdajalstvo na stari domovini. Kebe navaja za prvo točko programa: »Podpreti naše narodne zastopnike v Londonu in Parizu«.

Najodločnejše moramo protestirati, da kak izgubljenec Kebetove vrste predstavlja nekaj falitnih, duševno prenapetih in izgubljenih elementov za »narodne zastopnike«. Če bi dobilo naše ljudstvo te zastopnike v svoje roke, bi jim dalo »zastopiti« svoje stališče tako, kakor izdajalci njegovega starega programa zaslužijo. Tem ljudem naj bi torej Slovenci v Ameriki pošiljali svoje trdo prislužene krajcarje? Vse kar zastopa ententa je laž in krivica, vse drugo njeno govorjenje je ničeva fraza. Ali se ameriški Slovenci še spominjajo, na kak sramoten način so njeni podkupljenci hoteli jih zavesti na napačno pota, ali se še spominjajo, kako grdo so jih, da bi jih spravili v napačen tok, začetkom vojske nalogali, da je slovenska duhovščina v ljubljanski stolnici proglasila revolucijo in da je tekla po ljubljani kri v potokih, kako še sedaj z lažmi o po laških letalcih porušeni ljubljanski ulicah hočejo napravljati zase razpoloženje. In za agente take stvari, ki se poizkuša vzdrževati le z najnižjimi in najbolj neumnimi lažmi in svojih žrtev s sleparijami išče, naj ameriški Slovenci darujejo? Ameriški Slovenci naj dajo svoj denar raje za tečno hrano svojim otrokom, za svoje slovenske šole in svoja društva, s tem bodo za zdrav obstoj svo-

jega naroda več storili, kakor pa če bi poslušali Sakserja in Kebeta in bi pošiljali lahkomišljenim ljudem, ki hočejo na račun drugih živeti brez poštenega dela, denar, da bi ga po Parizu in Londonu razmetali in zapravljali. Slovenski denar je tudi v Ameriki pretrdo zaslužen, da bi šel za take pustolovce.

Rojake v Ameriki pa še enkrat pozivamo, naj prekinemo vsako tudi najmanjšo zvezo s Sakserjem, ki ima take »denarne špekulacije« z Londonom in Parizom. Naši rojaki naj nič več niti krajcarja ne zaupajo Sakserju, da bi ga na katerikoli način, četudi s kako ameriško banko, pošiljal domov ali kamorkoli, ker vsako družjenje s človekom, kateri je Avstrijo izdal in bil zato obsojen, je brezčasno in bi oni, katerim se dokaže kaka zveza s Sakserjem in njegovimi »podjetji«, pozneje lahko trpeli. Sakser res ni vreden, da bi radi njegova bil umazan le eden naših rojakov in da bi se ne mogel vrniti v staro domovino. Sakser je s svojim izdajstvom obračunal s svojo domovino, vsak pošten Slovenec mora obračunati s Sakserjem. Sakser, Kebe in taki neodgovorni ljudje naj puste naše ljudstvo pri miru — naše ljudstvo hoče boljše in poštenije družbe.

Tudi Slovenci v Ameriki niso in ne bodo sledili zapeljivcem — pot našega naroda tudi v Ameriki mora biti: ohraniti trdno zvezo s svojo staro domovino, s svojimi ljubimi domačijami, katera bi, če bi šlo po londonskih in pariških načrtih, dobila Italijane za gospodarje. Naša vez z ameriški Slovenci mora biti vez ljubezni do domovine, ki se hoče in more srečno razvijati edino le v Avstriji, za katero v junaški borbi stoje sedaj sinovi vseh njenih narodov, da jo obranijo vseh sovražnikov in da iz krvi sinov vseh avstrijskih narodov vzraste močnejša, za vse avstrijske narode srečna in pravična država. Slovenec je bil Avstrijec, je sedaj v boju Avstrijec, in sicer ne eden izmed zadnjih Avstrijcev, in hoče Avstrijec ostati, pojoč pesem neomahljive, izkušene zvestobe:

Trdno dajmo se skleniti,
 Sloga pravo moč rodi

Živi cesar, domovina,
 Večna bodi Avstrija!

Pismo iz Kobarida.

Včg. dekan Kobarški, I. Peternel, piše nekemu duh. sobratu:

Kobarid, 29. febr. 1916.

Nekdo je pisal v laškem časopisu, da sem izdal dne 26. maja s pomočjo telefona za glavnim oltarjem v Kobaridu Avstrijem laške postojanke. Ta dopis ni bil samo neresničen, ampak tudi nespameten; kajti iz Kobarida se kraj, kjer je bila omenjena dne laška armada, prav nič ne vidi in zato nisem mogel premikanja niti izdati, tudi če bi bil imel na razpolago 100 telefonov. Zato me je vojaško (laško) poveljstvo pustilo popolnoma pri miru, četudi je tukaj poveljeval zelo strog general. — Zgorajšnje napačno vest sem vzel malomarno na znanje. Bolelo me je le, ko sem slišal, da so radi tega v Italiji nedolžne duhovnike zaničevali. — Toda naj gledajo obrekovalci.

Moje gmotno stanje je »pasabel«. Dohodki so sicer manjši kot prej, in vse je dražje — toda živi se!

Najžalostnejše med žalostnim je moralno poglavje. Vojaštva polno, otroška vzgoja zanemarjena, očetov v veliko hišah ni doma, ženstvo vedno v nevarnosti. K sreči je ostalo tu še več dobrih družin, in mnogi vojaki so tudi še dobri. To je moja tolažba.

Pred 14 dnevi sem pisal Prevzvišene mu v Zatičino.

Gg. Reja, Fon, Shejbal, Andryšek in Knavs so še na svojih mestih. G. Štolfa je v Candida-Kalin v Frigento, oba Prov. Avellino, Filipič v Diano Marina, Prov. Liguria, Leben, Badia di Cava, Prov. Salerno. Medveš v Ventotene, Prov. Napoli, Franke ml. v Firenci, Milanič in Gerbec v Fordongionus-Cagliari v Sardiniji, Božič Izajija v Ascoli. O njem se je govorilo, da je obolel na umu. Pisal mi je dvakrat, toda obakrat pri popolni zavesti. — Bogoslovec Berginc z Vrsna se nahaja v Kredu št. 10 (pri Kobaridu), kjer je bil po okupaciji interniran.

Sedaj sem nekak dekan (Vicarius foraneus) za zasedene kraje od Plavi do Predela. Toda prestar sem in preslabega zdravlja za to službo in želim, da bi me skoraj oprostili.

v glavnem stanu soške armade.

Alice Schalek piše v »N. Fr. Presse«: Na mestnem poveljstvu vprašam po častniku, kateremu sem priporočena in katerega naj prosim, da mi pripravi pot k avdienci. Žalibog — ravno kar je službeno odpotoval. Toda uradujoči stotnik mi pravi: »K naši Ekscelenci morete vsak čas priti.«

Potrkam na vrata in že mi stopi nasproti »On«, hitro in smehljaje. Kdor si ga predstavlja tako, kakor bo nekoč pozneje stal na granitnem podstavku, se zelo moti. Vojskovodja se mu ne pozna; če se smeje, je videti kakor otrok. Samo nos se ne podaja neprečitemu obrazu; kljubovalno stoji med krotkimi očmi in ne dopusti, da bi nad dobronim pogledom morda pozabili, s kom govorimo.

Treba ni nobenega posredovanja. H generalu pl. Borojeviću more vsak sam priti in mu svobodno povedati, kaj želi. In če ga prosiš, da bi smel pisati o njegovi armadi, tedaj se zasvetijo njegove oči, ravno kar še mile, tako žareče, da se moram skoro nasmehniti svojem lastnemu strahu pred tem trenutkom.

»Ako mi obljubite, da ne boste ničesar pisali o voditeljih, potem vas naravnost prosim za to. O vsakem posameznem vojaku morete pisati. Iiti morate k njim in videti. Saj kdor jih vidi, mora o njih pripovedovati. Tega se ne more zadostokrat storiti! Kar se godi tu ob Soči, je brez zgle-da v zgodovini. Sočo drži posamezni mož. Kaj bi mogla moja volja, ako bi železno ne stal tu mož, priprosti mož brez imena. Pojdite tje k njemu in pogledajte, kako stoji na straži.«

Izpred zopet osvojenega Przemysla, v katerega osvoboditelj ni mogel iti, se je hitro peljal na jug. Vojskovodja je Italijane koj prvi dan pravilno ocenil. »Pred tem sovražnikom se ne umaknemo niti za korak. Umiramo ob Soči, toda tamkaj ostajamo. Samo čez naša mrtva trupla more Gabriele nastopiti zmagovalno pot v Trst.« In smeje se ob misli na d' Annunzia, ki je postal pri soški armadi izredno popularen mož. Vsak ga imenuje po krstnem imenu kakor ljubelega znanca, kajti njegovo sotrudništvo za sedanjvo vojno se mu šteje v veliko zaslugu. »Srečo za Avstro-Ogrsko« imenuje general pl. Borojević italijansko vojno. »Sedaj smo končno rešeni more, prosta je pot za naš razvoj.«

LISTEK.

Spomini na deset mesecev nazaj.

Goriško, koncem marca 1916.

Topovi grme tudi nocoj kakor vsak večer.

Sam, tako zapuščen — sam samevam v svojem kabinetu ob brleči sveči in mislim težke misli.

Topovi grme, granate švigajo nad ubogim mestom, ki se skriva tako plašno v temni plašč brezvezdne noči, kakor da bi se hotelo skriti pred zahrbtnim sovražnikom, ki ga tako nečloveško obstreljuje že skoro deset mesecev.

Deset mesecev.

Ravno danes je pretekel deseti mesec, kar se je pričelo to življenje tod ob naši Soči, v naši solnčni Gorici, po naših lepih goriških krajih.

Deset mesecev te vojne dokazuje, da je Bog že kaznoval izdajstvo in da gorje, solze in vse neštete nedolžne žrtve ne ostanejo nemaščevane.

Topovi grmijo nocoj. Jaz pa mislim nazaj, ko bi ne bil niti od daleč slutil, da bom

po desetih mescih poslušal dan za dnevom, večer za večerom pesem topov tu v naši Gorici.

Nikdar ne pozabim onih dni po 20. maju lanskega leta, ko smo slutili vse to, kar ima priti nad našo Goriško deželo in ko si človek ni upal misliti in verjeti, da bo to res prišlo. Hudi so bili tisti dnevi negotovosti, ko je ležala kakor svinčena mora na nas vseh. Sosed je vpraševal sosed, prijatelj prijatelja — noben ni vedel ničesar in vendar so vedeli vsi, da visi nekaj v zraku in vsi so se zavedali, da bo nekega bližnjega dne padlo kakor gotova stvar na tla. Pa vseeno je bila le negotovost, samo govorice, domnevanja, ugibanja.

Približali so se binkoštni prazniki in in negotovost je postajala z vsako uro gotovejša. Vsi so se zavedali, da je vprašanje samo nekaj ur, kdaj zaropota na naši meji puške in topovi. Vprašanje: kaj in kako bo, ali ostati ali bežati, kam in kdaj, je mučilo nas vse.

Prišla je binkoštna sobota. Nisem vedel, kaj bi počel, bi li šel po svoji navadi z vlakom domov, ali bi ostal. In kdo ve, kako je doma, pri nas v Gorah. Kaj bo ž njimi, če pridejo Lahi in zasedejo vse.

Vstal sem tisti dan zgodaj, zgodaj. Zadel sem brskati skupaj svojih par knjig.

spravil sem »svoje vse« v nahrbtnik, pa tekal po sobi gori in doli, šel na ulico, pa nazaj. Vse polno misli, pa nobenega pravega sklepa.

Naletim na gospoda, ki sem imel nekaj zaupanja vanj. Potožini mu svoje skrbi, svoje dvome.

Pridem k znanцу. Mislil sem, da bo gotovo dobro vedel marsikaj. »Izrabite čas, ure so drage. Od jutri naprej bo ustavljen ves promet — glejte, da se še nocoj vrnete. Srečen uspeh — na svidenje!«

Tekel sem v stanovanje. Vzel nahrbtnik, da bom imel vsaj tisto malo, kar imam, pri sebi in hitel na državni kolodvor.

Vse polno ljudstva, čudno razburjenje. Poslavljanje, stiskanje rok, solze, tekanje sem in tja.

Natlačen vlak ljudstva je težko hropel ob Soči navzgor. Na vsaki postaji izstopanje, vstopanje. Povsod polno ljudi, pozdravljanje, poslavljanje.

Gledal sem zamišljen skozi okno. Bom li še lahko šel to pot nazaj. Kdo ve... Ali bo še kdaj tako, da se bom z veseljem vozil po tej poti vsako soboto v krog svojih domačih. Kaj bo z našimi ubogimi kraji, z našimi ljudmi?

Misel se je umikala misli. Gledal sem skozi okno, tu in tam je bilo videti sledo-

ve prekopov, jarkov — gotove znake vojne.

Pridem domov.

In zopet sem videl solze, jok. »Kam čemo iti proč, bogve, če se bomo mogli vrniti. In tu pustiti vse, vse — ni mogoče.«

Prosil sem in prosil, jezil se in kregal, pa le nisem mogel nobenega pregovoriti.

»In če me tudi ubijejo, pa naj me, umrjem vsaj doma... Ne in ne — doma ne pustimo. Pa morda bo še čas pozneje, morda ni take sile —« In solzne oči so zrle v me, da bi jim dal pomirjevalen odgovor.

Nisem mogel, nisem smel odnehati. Čemu sem sicer prišel gori.

Dopovedoval, prosil in kregal sem se naprej in naprej. Sam prepričan, da utegne le prerado postati še slabše, nego se je pričakovalo, sem govoril tembolj prepričevalno in sem slikal položaj še hujši, še slabši.

Uspeh je bil le delen. Vsi niso hoteli iti še tisti dan.

In ko je bilo že vse pripravljeno, da gre tisti večer vsaj sestra, ko smo mislili že iti na kolodvor — jih ni bilo mogoče odtrgati narazen in ločiti. Solze in jok, da je še mene nekdo in bolelo. Moral sem se

Umirajo ob Soči, toda drže jo. Mnogo čet je že bilo tamkaj, da se utrde v tem ognju. »Novince postavim najprej nekoliko bolj zadaj ter jih polagoma potiskam naprej. Kdor je prebil potem nekaj časa v najsprejnejši fronti, je kakor hrast. Na tega se more zanesti. Ti se nauče tamkaj biti močnejši.«

Skoraj nevede mi je šla mimo duše misel, kako dobro bi bilo za nas vse — ko je že enkrat vojna —, ako bi morali vsi brez izjeme skozi to vzgojo — ki pravzaprav niti ni vzgoja. Ni se nam namreč treba ničesar učiti; kar je potrebno, je samo to, da končno spoznamo, kaj smo in kaj zmoremo. »Italijani imajo preobčutljive živce. In preveč kritike. Vere nimajo ne v vodstvo, ner v upravo ali vlado. In pred vsem ne verujejo v potrebnost njihove vojne. Bore se, ker se morajo. In tako stoji nasproti našim kakor brez mozga. Tudi pri nas ne želi nihče vojne radi vojne same. Toda vsak mož ima žilavo, zagrizeno, neizkorenljivo voljo: 'Tu ne pride skozi.' Tudi naši ljudje ljubijo svoje življenje, samo blaznik je blaznoderen, hraber se more sploh samo tisti imenovati, ki se žrtvuje, čeprav mu je življenje drago. Toda rajši nego svoje življenje ima vsak mojih ljudi Sočo. Pojdite tje in pišite, kar boste ondi videli.

»Cadorna gotovo ne more razumeti, zakaj ne pride skozi. Opišite naše vojake, naše častnike na fronti, da bo razumel. Ne, tajnosti ni. Vedno se moram smejati, kadar pomislim, da bi bil vsak italijanski list konfisciran, ko bi prinesel le desetinko tega, kar jaz vem o njih. Pišite o vsem, samo ne o voditeljih!«

To je ponovna prošnja. Vsak izmed naših velikih ljudi se obrne z njo na kronista. Na Nemškem ne poznajo te plahosti. Na Nemškem so bardi pravočasno na mestu, da slave junaka. Tam ne čakajo na vence potomcev, ker vedo, da ni samo mik tisti, ki mu jih ne plete. Ni junaški čin, ki živi dalje v potomstvu, marveč vtis, ki ga napravi na sodobnike. Plodeč dalje rodi slavo. Hindenburg, Mackensen, Weddingen, »Möwe«, »Emden« in Zeppelin... že sedaj odtegnjeni zgodovini, že sedaj so last legende, umetnosti, literature in skoraj bi mogli reči: industrije. Nemčija, modra, organizirana, dalekovidna in skrbna stvarja svojim sinovom istočasno zmago in slavo. Samo mi še vedno mislimo, da nam bodo drugi spletili lov.

Drzmem se vojskovodji tu povedati. On pa zmaje z glavo. »Ob Soči ni imen, ni osebnosti. Moč in subalterni častniki sta, ki jo držita. Opevajte Hötzenendorfa. Vsi pesniki, kolikor jih ima Avstrija, naj to imenovano store. In to bi še dolgo ne bilo dovolj. Od Severnega morja do Bagdada naj bi došlo. Pa on noče. Torej mi mirno obljubite, kar zahtevam.«

Obljubljam. Nič o voditeljih nočem pisati, marveč tje ven pojdem, tje, kjer stoji mož, frontni častnik, ki je brez imena. Toda ob tem možu, ob tej soški armadi smem pač zarisati senco voditeljev, katerih duh plava nad njo.

Se dolgo vidim pred seboj vojskovodjo, ko me avtomobil pelje proti Gorici. Osamljen se mi zdi tudi ta veliki mož. In njegova duša vsa razdvojena. On, silni, zamisli, kar se tu odigrava, toda drugi izvršujejo. In kakor vsi misleci tudi on ceni dejanje višje nego misel. V njem je kakor zavist na poročnika, ki sme biti brezskrbno hraber. In sredi notri v vrvežu poročil, ko se uresničuje to, kar on zamisli, se čuti ubožnega, ker ne more sodelovati, kakor bi rad.

Pogrešane družine s Primorskega.

Iščem gospoda Valentina Vuğu, zidar-skega mojstra in veleposestnika. — Dalje

g. Franca Droč (po domače iz Kurinšcega); in kdor bi vedel za Lovrenca Rusjan, služivši pri trdnjanskem polku št. 5 v Pulju. Vsi trije so iz Kozane pri Gorici. Kdor bi vedel za katerega izmed teh, naj blagovoli sporočiti Karolini Reya, Waidhofen a. d. Ybbs, Wienerstrasse 12, N.-Ö.

Podpisani urad išče naslov veleč. g. dr. Tarlao iz Romansa v Furlaniji. Kdo ve povedati? Župni urad Sv. Ivan, Trst. — Iščem svojega brata Princič Ferdinanda, doma iz Cerovega iz Brd, po poklicu pek, pred vojsko z Lahi se je nahajal v Sistijani pri Trstu kot delavec v svoji obrti. Odkar se je začela vojska z Lahi, ne vem nič za njega, ne vem ali se nahaja v vojaški službi ali ne; prosim sporočila na naslov: Princič Mihael, k. u. k. Kriegsspital Nr. 2, Baracke 39, Wien X., Triesterstrasse. — Aimčič Franciška, sedaj v begunskem taborišču v Bruck a. d. L., išče družino Gorjane Lucija iz Gorice, Via Stranig 24, pri kateri se je nahajal njen otrok Aimčič Anton, rojen 1907. — Prosim ljudno prizadete Serpeničane, ako kdo ve kaj za gospoda Miha Murnik iz Serpenice, interniran s svojo družino v Italiji, naj sporoči na Marija Loger, Dunaj VI, Kaserngasse 22, Milchgeschäft. — Prosi se, kdor bi kaj vedel, kje se nahaja Jožef Gabrijelčič, po domače Pepo Vanov, iz Anrovega pri Kanalu, naj blagovoli sporočiti Josipini Gabrijelčič v Štjaku, p. Sežana, Primorje. Povedati mu ima, kar ji je pisala njegova hči Tinca, ki je bila zajeta in se sedaj nahaja v Italiji v Turinu. — Kdor bi kaj vedel, kje se nahaja družine Krohne, Antih in Gabrček, naj blagovoli sporočiti na naslov: I. Kaltnekar, Podbrdo ob Bači.

Vojaški pozdravi.

Srčne pozdrave pošilja Ivan Oražem iz Loškega potoka-Malilog vsem sorodnikom in prijateljem ter jim naznanja, da se nahaja v družbi Ign. Trpina od Zatičine in Alojzija Cimperman z Roba pri Vel. Laščah v podzemeljskem hotelu na ruski zemlji. Zdravi so vsi in se vsi dobro počutijo.

Z obale Jadranskega morja pošiljajo priske pozdrave starešem, bratom in sestram ter vsem Slovencem in Slovenkam slovenski fantje: Flajnik Nikolaj, Lukanič Ivan, Kunič Peter, Zvab Mihael, Flajnik Karol, Lackner Franc, Muc Franc, Veselič Nikolaj, Kambič Alojzij, Plut Jožef — vsi iz Belokrajne. — Vojni telefonisti na jugozapadni fronti pošiljajo vsem znancem in prijateljem srčne pozdrave: Furlan Fr., Doušek Josip, Udovič Milan, Strk Franc, Gruđen Josip, Novak Zvonimir. — Iz hladne Rusije iskren pozdrav našim prijateljem in dekletom: Celin Ivan, Kutežev; Bajec Leopold, Col; Baloh Ivan, Idrjia; Solarič, Gajšek, Gorišek. — Prijateljem iz Trsta in Brega, posebno pa milim Bržankam pošiljajo iz daljne Rusije mnogo pozdravov: Glavina Jožef, Abram Anton, Fruga Andrej, Andrejašič Andrej, Grmek Anton, Simonič O., Košuta Jožef in mnogi drugi. — S tirolske fronte pošiljamo srčne pozdrave vsem domačim in znancem: Kodrič Alojzij, Brje-Rihemberk; Bajc Ivan, Duple pri Vipavi; Može Ivan, Sanadole pri Senožečah; Šircelj Anton, Bač pri Knežaku; Avidoni iz Brd; Boštjančič Vincenc iz Istre.

Z besarabske fronte pošiljamo svojim ljubim domačim, prijateljem in znancem ter vsem Slovencem mnogo srčnih pozdravov: Četovodja Jožef Šemrl, enoletni prostovoljec desetnik Franc Mikuz, Andrej Mikuz, Anton Mikuz, poddesetnik Franc Ferjančič, Franc Šuligoj, Alojzij Kavčič, Franc Habe, Valentin Gostiša, Jožef Gampe, Anton Vondina, Franc Čuk, Jožef Trček, Jakob Šemrl, I. Vihtelič. — Prisrčne

pozdrave »Slovenčevim« čitateljem pošilja Anton Karara.

Gospodarski pregled.

Vojni stroški in vojna posojila.

V Kodanju se je ustanovila družba za proračunanje socialnih posledic vojne in izdaja poročila o vseh finančnih in gospodarskih vprašanjih, ki so v zvezi z vojno. Prvo poročilo se peča z vojnimi stroški in njihovim kritjem, kar najbolje pokaže sledeča tabela; računana v milijonih mark:

	Vojni stroški		Vojna posojila	
	dveh let	dolga	kratka	skupaj
Belgija	240	249	—	240
Belg. kontribucija	1370	—	—	—
Bolgarija	600	200	240	440
Nemčija	46000	24700	2000	26700
Anglija	50700	20750	7600	28350
Francoska	32000	12100	11900	24000
Italija	8900	1700	2350	4050
Rusija	43600	6500	14200	20700
Srbija	1120	—	800	800
Turčija	1680	—	680	680

Vsi vojni stroški bi tedaj, izvzeto Avstrijo, znašali za dve leti okoli 200 milijard mark (40 milijard kron po kurzu pred vojno). Ti stroški so v dveh tretinah pokriti s fundiranimi, z enot retino pa v višjih kreditih. Zadnje nemško posojilo v znesku 10'6 milijard še ni vpoštevano. Avstro-Ogrska je doslej izdala za okoli 13 milijard vojnega posojila, ki pokrije pretežni del vojnih stroškov. Posojila pa so morale iskati tudi nevtralne države: Danska 134, Grška 147, Holandska 833, Norveška 84, Rumunija 240, Švedska 183 in Švica 146 milijonov mark za pokritje vojnih stroškov.

Zvišane poštne pristojbine. Nemčija bo svoje poštne pristojbine zvišala in ker vlada med nemškimi in avstrijskimi tarifi recipročno razmerje, bomo tudi pri nas dobili višje pristojbine. Društvo poštne prometnih in telefonskih interesentov je prosilo trgovskega ministra, da naj se v Avstriji pridržijo dosedanje poštne tarife za krajevni promet in za trgovska pisma; tudi že itak visokih telefonskih pristojbin naj se ne zvišuje. Trgovski minister je glede telefona obljubil upoštevati izražene želje, glede ostalih stvari pa smo odvisni od Nemčije.

Moravski deželni proračun za l. 1916. izkazuje 45,210.000 K dohodkov in 56,210 tisoč K stroškov, tedaj znaša primanjkljaj 9,259.700 K proti 20,259.000 K l. 1915.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. aprila. (K. u.) Uradno. Položaj je povsod neizpremenjen. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 2. aprila. Uradno: Ob obmostju Uexküll so se vršili brezpomembni boji. Pri Novosjolskih (15 km južno od mesteca Krevo) smo razstrelili dve mini. Severno od kolodvora Baranoviči smo odbili nemške napade in prisilili sovražnika, da se je vrnil v svoje jarke. Sovražno letalo je metalo bombe na kolodvor Zadvorje ob železnici Minsk-Baranoviči. Južno od Olyke je napadel sovražnik neko od nas zasedeno višino, pa je bil odbit. Umaknil se je v neredu in s znatnimi izgubami. Ob zgornji in srednji Stripi smo razkropili nekaj sovražnih oddelkov in ugrabili ujetnike. Povođenj traja dalje.

Petrograd, 3. aprila. Uradno: Po poldrugurnem težkem in lahkem artiljerijskem ognju so Nemci napadli obmostje Uexküll, pa so bili odbiti. Pri Dvinsku in južno od tam streljanje. Sovražna artiljerija razvija živahno delovanje v več odsekih čet generala Everta. Tekom včerajš-

njega napada severno od kolodvora Baranoviči je sovražnik uporabljal eksplozivne krogle. Pri Lahovičah je 2. t. m. močan nemški poizvedovalni oddelek prekoračil ščaro in napadel naše straže. Nemški napad je bil odbit. V več odsekih fronte, prav tako severno in južno od Polesja živahno delovanje sovražnih letalcev. Povođenj traja dalje.

Z BESARBSKEGA BOJIŠČA.

Krakov, »Nowa Reforma« poroča po črnoviških listih: Zadnje dni meseca marca so pričeli Rusi zopet napadati naše postojanke in so jih močno obstreljevali. Razvil se je topniški boj, ki je dosegel svoj višek 28. marca. Rusi so razstrelili nek podkop, a razstrelba se jim ni posrečila. Na padalce je sprejel živahen ogenj streljane. Avstrijsko topništvo je obstreljevalo sovražnika in vrzel, nastalo po razstrelbi, katero so zasedli Rusi, ki so imeli velike izgube. Naše čete so izvedle protinapad in zasedle vse svoje prejšnje postojanke. Kmalu ni bilo več nobenega Rusa v bližini naših postojank. Dognalo se je tudi, da se nahajajo na ruski strani angleški letalci.

RUSKE ŽELEZNICE V JUŽNI BESARBIJI.

Bukarešt, 5. aprila. Železniška proga Reni-Izmail je skoro končana. Rusi so pričeli z zgradbo nove proge, ki naj veže Bolgrad z vasjo Čartak.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. aprila. (K. u.) Veliki glavni stan:

Topniški boji v Argonih in v ozemlju Moze se nadaljujejo z nezmanjšano ljutostjo. Položaj je neizpremenjen. Na levem bregu Moze smo preprečili, da Francozi niso mogli zopet zasesti mina severovzhodno od Haucourta. Pri utrdbi Douaumont so se tudi danes zrušili ponovni protinapadi sovražnika pred našimi črtami južnozahodno od utrdb in pred našimi postojankami v severnem delu gozda Cailette. Na lotrinški in alzaški bojni črti so izvedle naše čete srečno več podjetij s patruljami.

Uspehi zračnih bojev na zahodni bojni črti mesca marca: Nemške izgube: V zračnem boju 7 letal, sestreljena z zemlje 3, pogrešana 4 letala. Skupno 14 letal.

Francoske in angleške izgube:

V zračnem boju 38 letal, sestreljena z zemlje 4 letala, neprostovoljno sta se izkrcali v sredi naših črt 2 letali, skupno 44 letal. 25 teh letal je v naših rokah. Padec ostalih 19 se je z gotovostjo opazoval.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 3. aprila, ob 3. uri popoldne. Ponoči je vršel neki Zeppelinovec osem bomb na Dünkirchen. Škoda je neznatna. Ubila sta dva civilista, štirje so ranjeni. Zahodno od Moze se trajno obstreljuje vasi Haucourt in Esnes. Druga boja tam ni. Ugodno za nas so izpadli boji pri Douaumontu in pri Vaux. V gozdu Gaillette smo pridobili tla. Naše črte se opirajo na desno stran močvirja pri Vaux, razprostrajo se nato skozi gozd Gaillette, katerega severni del drži zasedenega sovražnik in se pridružijo našim postojankam južno od vasi Douaumont. Potrjuje se, da so napadali Nemci večeraj na 3 km bojni črti Valom, ki so sledili eden drugemu, so sledili mali napadalni oddelki. Naše topništvo in pehota je zadalasovražnim vrstam velike izgube. Na Lotrinškem je povzročilo naše topništvo več požarov.

Pariz, 3. aprila ob 11. uri zvečer: Med Soissonsom in Reimsom smo osredotočili ogenj na nemške naprave severno od gozda Buttey in na grič Sapigneul. V Argo-

delati trdega, osornega, skoro s silo jih iztrgati narazen.

Težko je bilo slovo tisti večer na postaji. Kdo ve, kdaj in kje se vidimo, če nam neznane prihodnje ure zmešajo načrte in prekrizajo račune.

En vlak je šel proti kranjski strani, drugi me je nesel nazaj proti Gorici.

S čudnimi občutki sem se peljal nazaj. Skrb, bodo li mogli ostali jutri ali pojutrišnjem še bežati in bodo li sploh hoteli držati dano mi obljubo in strah, da ne zvem v Gorici že kako neveselo novico, sta me celo vožnjo nemalo razburjala.

Na goriški postaji najdem živahno vrvenje. Kljub pozni uri polno ljudi, povsod nervozno gibanje in tekanje.

Prijatelj mi pride naproti. »Kaj novega«, vprašam hlastno. »Nič, le to je novo, da imaš ti »ruksak« in da boš alarmliral vse Gorjane, če se boš z »ruksakom« voziral iz Gorice.« Ne mnogo razpoložen za šale, sem bil vendar vesel, da sem našel enega, ki je vsaj ohranil hladno kri.

Potem smo sedeli pri treh kronah. Vsak je vedel kaj povedati, nobeden pa nič gotovega. Le moj prijatelj je zbiral šale in trdil, da so navsezadnje vse govorice le praznice in da vse skupaj ni vredno, da bi človek radi tega z manjšim veseljem užival svoje dobro pivo.

Jaz tisto noč nisem nič kaj mirno spal. Binkoštno nedeljo sem precej nervozno tekal po mestu. Edino, kar me je malo pomirilo, je bilo, ko sem zvedel, da vlaki še vedno vozijo.

Potem mi je prišla vest: »Italijanski kralj je odredil splošno mobilizacijo«, tako približno se je glasil brzojav, ki je pomenjal kruto gotovost, da je s tem kocka padla.

Okoli štirih popoldne mi pove znanec, da so Lahi že napovedali vojno.

Sedeli smo pri Fonu v Semeniški ulici. Vsi smo stali pod vtisom vojne napovedi in vse je mučila skrb, kaj bo nočoi, kaj jutri, ko začne pokati sem od meje. Saj se je splošno govorilo, da se bodo naši za začetek umaknili in pustili Lahe precej globoko notri. Tekom par dni bodo v Gorici, to so trdili resni ljudje in vse je tega s strahom pričakovalo.

Še moj prijatelj, ki nas je z raznimi dovtipi na račun naše preplašenosti skušal spraviti v boljše razpoloženje, se mi ta dan ni zdel ravno ravnodušen.

Proti večeru je postajalo celo mesto nekam nervozno. Redarji v spremstvu vojaških straž so patruljirali po ulicah, ljudi je bilo čim manje videti po cestah, vsak je hodil hitro, nestrno, kakor da se mu neznansko mudi nekam. Tu in tam si sre-

čal patruljo, ki je vodila s seboj kakega prononsiranega laškega kričarja, morda regnicola. Ljudje, ki niso imeli popolnoma čiste vesti, se ta večer ni videvalo nikjer, vsi so bili nekam izginili. Redarji pa so hodili okrog, gledali po kavarnah, gostilnah, trkali na stanovanjska vrata in raznim ljudem, ki so bili včasih proti Slovencem veliki kričarji in junaki, so trepetale nemirne hlače.

Zjutraj ob zori sem zrl iz svojega okna proti Steverjanu, proti Brdam. Ne vem, je li bilo res, ali se mi samo dozdevalo, da je počil strel iz topa nekje tam daleč.

Napravil se je lep pomladni dan — binkoštni ponedeljek. Vse tiho, mrtvaško tiho. Nobenega glasu zvonov od nikjer, le koraki vojaških straž so odmevali po ulici. Ni me držalo v sobi. Hitel sem na prazno, mrtvo ulico.

Prvi dan vojske. Ali ostati ali iti. Širile so se vesti, da v kratkem času zna sovražnik prodreti do mesta, v mesto. Vse je bilo zbežano, neodločeno.

Povedalo se mi je, da gre popoldne evakujski vlak, potem bo menda ustavljen promet. Kdor ostane, ostane, kdor gre, gre.

Odločil sem se hitro: pojdem. In potem smo šli.

Bilo je živo tisto popoldne na kolodvoru. Vse črno ljudi, da sem mislil, da ne dobim prostora.

Ko je bilo treba vstopiti v vozove, iti, posloviti se bogve za koliko časa, je bilo težko slovo. Marsikdo zadnji hip ni vedel, kaj bi storil. Težko se je bilo odtrgati tako naenkrat, tako na negotovo od drage Gorice.

Okoli 5. ure je bilo — 24. maja — ko se je pričel pomikati tisti nepozabni begunski vlak iz goriške postaje in je potem dospel šele 26. maja ob 1. uri popoldne v Ljubljano.

Tiste čudne vožnje ne pozabim nikdar!

Danes je deset mesecev. Topovi grme in Lahi so ravno tam, kjer so bili pred desetimi mesci. Tedaj smo se bali, da bodo v nekaj urah v Gorici, danes po desetih mescih se morajo oni bati, da bodo morali v kratkem času pustiti Gorico iz svojega vida! Mi smo pa še danes vedno tu v naši Gorici in ne mislimo več na beg!

Bog kaznuj Italijo! Tako sem v srcu proklinjal laške izdajalce pred desetimi mesci. In Bog jih po pravici kaznuje že dolgih deset mesecev in nočoi grme naši topovi proti laškim vrstam pešem maščevanja: kazni izdajalcev!

nih obstreljujejo naše baterije ljuto zahodni kos gozda Avocourt. V zrak je zletelo nek skladišče streliva. Južno od Moze so Nemci koncem dne ljuto napadali med Haucourt in Bethincourt naše postojanke na južnem bregu potoka Forges, katere smo izpraznili ponoči na 1. april in se umaknili na ta breg, česar sovražnik ni zapazil. Ljut ogenj iz naših novih postojank in ogenj na krilo pri Bethincourt je presenetil sovražnika in mu je zadal močne izgube, ne da bi se bil razvil boj. Danes se je vnelo precej ljuto obstreljevanje pri gozdu Bourrus. Nobenih podjetij pehote.

Vzhodno od Moze so se z uspehom razvili naši protinapadi. Tekom dne smo vrgli sovražnika do severnega roba gozda Gaillette, severno od mlakuže Vaux. Z zadnjim protinapadom, ki je bil posebno živahen, smo zopet zasedli zahodni del vasi Vaux, ki smo ga prej izpraznili. Na Woivre ljuto delovanje topništva v odseku Moulainville.

Da vrnemo po Zeppelinu izvedeno obstreljevanje Dünkirkna zadnjo noč, je metalo 31 letal zaveznikov težke granate na sovražna taborišča Klyem, Eesen, Terrest in Houthust. Ponoči na 3. t. m. je obstreljevalo neko naše bojno brodovje kolodvor Conflans. Tekom dne je bilo več zračnih bojov pri Verdunu. Naši letalci so sestrelili štiri nemška letala, druge smo zapodili ali jih prisilili, da so se morali umakniti.

Angleško uradno poročilo.

London, 3. aprila. Uradno: Včeraj je neko naše letalo v bližini Lensa sestrelilo nek nemški aparat. Drugo letalo je prepodilo pet nemških letal, potem ko se je z dvema spustilo v boj.

Danes zjutraj smo pri Saint-Eloi napadli neko vrtino, katero so Nemci držali od 30. marca, jo zasedli in potisnili naše črte preko nje. Ugrabili smo 84 ujetnikov, vstevši 4 častnike. Artiljerija je na obeh straneh zelo delovala.

K položaju ob Mozi.

Položaj na zapadnem bregu Moze kaže taktično posebno zanimiv razvoj zato, ker se sedaj po več predorih, ki so sledili tekom malo dni drug drugemu in pustili vrzel v svojih bojnih območjih, dana možnost krajevne taktične obkolitve. V tem nemškem postopanju se spozna smotrna zveza taktičnih bojnih oblik predora in obkolitve. V žilavi borbi pridobiva predor izhodne točke za »izpraznjevanje« ali »taktično dopolnjevanje obkolitve«. Če se presoja obe bojni deli po razmerju k celokupni fronti, sta se seveda le dela velikega frontalnega boja. Ob takem postopanju prihaja delo srednjega in spodnjega vodstva ter sposobnost čete zelo do veljave. Oba ta dva činitelja utegeta igrati v celokupnem nemškem stratežnem računu veliko vlogo.

Pri Verdunu.

Berlin. »Le Gaulois« izvaja: Prezreti se ne sme, da se nahaja še več nemških divizij, ki se še niso udeležile bojev pri Verdunu. Letalci javljajo, da je tam zelo veliko težkih baterij. — Marcel Hutin izvaja v »Echo de Paris«: Najbrže v nekih dneh izpopolne Nemci svoje uspehe pri Haucourt in da se prično boji v Argonih.

Curih. Neki vojaški strokovnjak sodi, da nemškega napredovanja ni mogoče ustaviti. Nemci zelo čuvajo ljudi, zato počasi napredujejo. Skrajno težke so izgube Francozov. Verdunski poveljnik zahteva vedno ojačen.

Berlin. Glede na pariške poizkuse zmanjšati uspehe Nemcev pri Verdunu izvaja »Journal des Debats«: Napori generala Petaina zadržati Nemce niso nikjer uspeli. Tudi drugi vojaški kritiki sodijo kljub Joffrejevim pomirjevalnim izjavam, da se drže Nemci strogo svojega načrta, pred vsem zavarovati svojo najskrajnejšo črto Douaumont—Woivre in hitro izkoristiti dosežene uspehe na levem bregu Moze. Strokovnjaški kritiki upajo le še na višino 304, o kateri pa Joffre trdovratno molči.

Vse hiše v Verdunu poškodovane.

Genf. »Matin« poroča: V Verdunu ni, izvzemši katedralke, nobene nepoškodovane hiše.

Gozd Caillette.

Genf. Vojaški kritiki pišejo o gozdu Caillette, ki so ga poizkušali že v nedeljo Francozi trdovratno držati: V gozdu se nahajajo kot v predpostojanki težke baterije, ki jih Nemci se niso popolnoma prisilili utihniti. Ko se jim to posreči, dobi šele utrdba Douaumont svojo popolno vrednost. Pridobljeno ozemlje med Haucourt in Bethincourt lahko resno ogroža višino 304.

Zračni napad na Dünkirkchen.

Genf. Francoski lastniki ladij so se nedavno pritožili radi velikih transportnih težav v francoskih pristaniščih in so opozarjali na Dünkirkchen, kjer je nakopičeno veliko blaga, posebno takega, ki lahko gori. V Parizu je zato povzročil veliko skrb napad Zeppelinovcev na Dünkirkchen.

Cenzura je prepovedala poročati o podobnostih.

Angleške izgube.

Rotterdam, 5. aprila. Po angleški sestavi znašajo angleške izgube na mrtvih in ranjenih marca meseca 939 častnikov in 16.908 mož, števila za januar in februar znašajo 1111 častnikov in 17.822 mož. Izgube mornarice se cenijo na 15 častnikov in 208 mož. Izgube angleških bojnih sil od začetka vojske do 9. januarja 1917, torej že 17 mesecev, znašajo 24.122 častnikov in 525.345 mož, tako da dobimo do 1. aprila približno 600.000 mož skupnih izgub.

• Vojna proti nevtralcem.

Izjava holandske vlade.

Haag, 4. aprila. (Kor. ur.) Uradno se razglša, da vlada ne prevzame nobene odgovornosti za poročila, ki niso izrecno označena kot uradna.

Angleško - holandska pogajanja.

Genf, 4. aprila. »Journal« pravi, da je čisto mogoče, da bo Holandska začela diplomatske korake proti kršitvi londonske pomorske deklaracije in iz tega se najlažje razloži njene priprave.

Berlin, 5. aprila. »Berliner Tagblatt« poroča iz Haaga: Glede gospodarskih zahtev Angleške se vrše, kakor se zatrjuje, pogajanja med Anglijo in Holandsko. Zadnja je predvsem zahtevala, da Angleška odjenja glede člena 19. londonske deklaracije.

Nameravan napad na nemško krilo.

Amsterdam. V »Stemmen de Tyd« izvaja prejšnji nizozemski minister Colin: Nizozemska mora s trajnim ojačenjem svoje vojske Nemčijo prepričati, da Nizozemska ni le voljna, marveč tudi sposobna zabraniti vsako ofenzivo na nemško krilo. To stane sicer veliko denarja, a Nizozemska se mora bolj ozirati na to, kar mislijo tisti, ki se vojskujejo, kakor nase. Dolžni smo, da se obrnemo proti vzhodu, če tudi se nam to ne zdi potrebno.

Rotterdam. Glede na angleški demeti načrtov proti Nizozemski se naglašja, da je nizozemska vlada natančno poučena, da niso sklenili na pariškem posvetu ultimata Nizozemski radi trgovinske blokade nemške meje in tudi ne, da bi zahtevali čez Nizozemsko prost prehod, pač pa potrebo operacij velikega sloja proti belgijski obali, da se razbremenijo Verdun in da so smatrali za upravičeno, če prekoračijo nizozemsko ozemlje.

Vojna proti nevtralcem.

Bern, 5. aprila. »Berliner Intelligenz-Blatt« piše pod naslovom: »Ostrejša vojna proti nevtralcem«: Nevtralcem dajo posledice pariške konference precej misliti. Angleška je odpravila 19. člen londonske deklaracije in s tem je končala pravno stanje na morju in izročila nevtralce čisto vsaki samovolji vojujočih. Posebno za Holandsko in severne države je to občuten udarec za temelj njihovega obstoja. S to izjavo si Angleška in Francija pridržita pravico, da samoohranitev teh držav napravita popolnoma odvisno od svojih lastnih sklepov in samovolje. Tako je odpravljen tudi vsak videz mednarodnega pravnega stanja in spoštovanja pred tujo samostojnostjo. Stanje nezakonitosti, ki že dolgo obstoji v praksi, se sedaj tudi v obliki javno prizna. Najbrže ne bo treba dolgo čakati, da se oglasi skandinavске države. Tudi je pričakovati, da se Amerika postavi na temelj mednarodnega prava, katerega ne sme eden poljubno kršiti v korist več drugih. Če bi vojna še dolgo trajala, nastane za vse nevtralce pereče vprašanje, ali hočejo prostovoljno trpeti do dolgo odvisnost in pri tem izpodbijati svoj lasten obstoj, odporno moč in samostojnost.

Avstrijska politična družba.

Na Dunaju so akademski in gospodarski inteligenti ustanovili »Avstrijsko politično družbo«. Dekan juridične fakultete dvorni svetnik baron Wieser, je razvil sledeče misli:

»Ime družbe čisto nedvoumno pove njen program. Dvigniti se hoče nad strankarsko razrvanost, ki je prišla nad nas radi narodnih bojov. Zmedenost v naših političnih razmerah je pri sovražnikih rodila vero, da je treba le rahlega sunka in država se sesuje. Prišlo je drugače. Narod, katerih sinovi so neomajni kot naše gore izvršili svojo vojaško dolžnost, so se izkazali kot zvesti državni narodi. V miru ne bomo izgubili spoznanja vojne, da je država najvišja ljudska potreba, narodi se bodo izkazali kot zveste državne stranke. Avstrijskih Nemcev v tem, kar so v vojni storili za državo, ne prekosi noben drug narod. V avstrijskem Nemcu je nemštvo in avstrijsko združeno nerazdružljivo; kakor mu je nemščina materni jezik, tako mu je Avstrija domovina, zemlja njegovih očetov od prazadetkov avstrijske zgodovine, Avstrija mu je dežela, v kateri se čuti domovinsko združeno z vsemi narodnimi plemeni, ki so dobre avstrijske

volje in strogo odklanja samo one skupine, ki se nedvoumno ne izjavijo za to državo. V nekem oziru pa ima program družbe nekaj posebnega na sebi, je namreč program posebnih slojev duševno vodilnega Dunaja. Ti sloji, ki imajo nalogo po visokih šolah učiti mladeniče, povsod organizirajo delavne može, vodijo tehniko v vseh smereh, vladi in javnosti svetovati pri vsakem važnem delu, so vsled razvoja skoro izključeni iz državnega zbora in zato nimajo pri odločevanju najvažnejših javnih interesov neposredno skoro nobene besede. Toda, kakor se bo pri vseh posameznih delih za obnovo Avstrije vpraševalo za svet, tako hočejo biti udeleženi tudi pri odločevanju v skupnih zadevah, ki so izročene javnim zastopom in pri tem odločevanju bodo tudi udeleženi, kajti v teh časih, ko nikogar ne moremo pogrešati, tudi sodelovanja teh slojev najmanj ne bomo mogli pogrešati. V začetku našega ustavnega življenja so bili ti sloji voditelji Dunaja in Avstrije na poti ustave, sedaj bodo zopet poklicani k obsežnemu delu, ki je potrebno za gospodarsko in politično novo zgradbo države. Parlament in vlada moreta biti le tedaj močna, če ju močna napravi zdravo javno mnenje, kajti hiranje javnega mnenja povsod razdira kakor one bolezn v krvi, ki se lotijo vseh organov telesa. Kreпка vlada, kakor jo sedaj rabi Avstrija, ni v nasprotju z ustavo, če jo nosi kreпка sapa ljudskega mišljenja. V tem smislu poziva Avstrijska politična družba sloje, katere zastopa, da se organizirajo za izvrševanje svoje politične dolžnosti.

Govor nemškega državnega kanclerja v nemškem državnem zboru.

Berlin, 5. aprila. (Kor. ur.) Državni zbor je pričel drugo branje o proračunu državnega kanclerja in zunanjega urada. Predno se je pričela seja, je bila že prenapolnena dvorana in galerije. Ko se prične reševati dnevni red, prične govoriti

državni kancler Bethmann-Hollweg.

Z veliko napetostjo sledi zbornica kanclerjevim izjavam. Večkrat prekine njegov govor viharno odobravanje. Na več medklicev poslanca Liebknechta odgovarja zbornica z ogorčenimi protiklici. Ko kancler konča, mu živahno pritrjujejo in ploskajo v dvorani in v galerijah. Njegova izjava se je napravila globok vtis.

Vojaški uspehi osrednjih velesil. S krušnim žitom Nemčija dobro preskrbljena.

Bethmann Hollweg je podal predvsem sliko o vojaških uspehih osrednjih velesil od zadnjega njegovega govora pred četrt letom in se je pečal nato z brezuspešnimi nadami sovražnikov na izstradanje Nemčije. Glasno se naznanja, da je oziroma dobra. Četudi spada lanska žetev med najslabejše, Nemčija prestopi z izdatnimi prehranki svojega krušnega žita v novo žitno leto.

Glede

na vprašanje miru

izvaja državni kancler:

Ko sem izjavil 9. septembra, da smo pripravljeni govoriti o miru, sem rekel, da o enaki pripravljenosti pri naših sovražnikih ne morem videti nikjer kakega sledu. Kako prav sem sodil, je dokazalo vse, kar se je zgodilo medtem, vse, kar smo slišali iz ust sovražnih voditeljev držav. Govori v Londonu, v Parizu, v Petrogradu in v Rimu so si tako podobni, da se mi ni potrebno z njimi natančneje pečati. Le

eno besedo na naslov angleškega ministrskega predsednika Asquitha.

Na njegove osebne napade sicer ne odgovarjam (Pritrjevanje), ker se mi ne zdi dostojna osebna natolcevanja tudi med vojsko, a stvarno mu hočem kratko odgovoriti. Gospod Asquith smatra za predpogoj vseh mirovnih pogajanj popolno in končno uničenje vojaške moči Prusije. Istočasno je pa rekel v svojem govoru, da pogreša v mojem govoru mirovnih ponudb Nemčije. (Veselost.) O mirovnih ponudbah razpravljati, ki se stavijo z druge strani, je pripravljena vsaka stranka. Vzemimo enkrat slučaj, da predlagam gospodu Asquithu, naj se usede z menoj za mizo, da prouči možnosti miru, gospod Asquith pa prične s svojim neobhodno potrebnim popolnim uničenjem vojaške moči Prusije; razgovor bi se končal, še predno bi se pričel. (Res je! Veselost.) Na take mirovne pogoje nam ostane le en sam odgovor z našim mečem! (Živahno pritrdjevanje.) Hočejo li naši sovražniki, da se nadaljuje morija ljudi in opustošenje Evrope: njih zadene krivda! Mi zastavljamo svojega moža, naša roka bo izvajala vedno krepkejšo udarce. (Živahno pritrdjevanje.) Mir se mora poroditi zdaj na livadah krvi in solza, iz grobov milijonov.

Zagotoviti se mora bodočnost.

Ne sme se pripetiti drugič, da nastopi Rusija s svojimi voji na nezavarovani meji

vzhodne in zahodne Prusije! (Živahno pritrdjevanje.) S francoskim denarjem ne bo še enkrat priredila deželo ob Visli za vpadna vrata v nezavarovano Nemčijo. (Živahno pritrdjevanje.) Ravnotako naj nihče ne misli na to, da dežele na zahodu, v katerih se je prelivala kri našega naroda, izročimo brez popolne varnosti za našo bodočnost. Ustvariti si hočemo vsa jamstva za to, da ne postane Belgija francosko-angleška vazalna država, utrjena trdnjava v vojaškem in v gospodarskem oziru proti Nemčiji.

Rusija proti Nemcem.

Ruska vlada se je trudila od začetka vojske sem z vsemi silami, da oropa in preganja Nemce nemške in ruske državljane. Naša pravica in naša dolžnost nam vele-vata, da zahtevamo od ruske vlade, da popravi vso krivico proti človeški pravičnosti in da se odpre pot iz ruskega hlapčevstva našim preganjanim in zatiranim rojakom.

Nova Evropa mirnega dela.

Evropa, ki nastane iz te najstrašnejše krize vseh kriz, v mnogih ozirih ne bo več podobna stari Evropi; marveč postane Evropa mirnega dela. Mir, ki konča to vojsko, mora biti trajen. Ne sme se nahajati v njem kal novih vojska, marveč obsegati mora kal končnega mirnega reda evropskih zadev. (Pri trjevanje.)

Vedno tesnejši stik z zavezniki.

V dolgem skupnem boju smo vedno tesnejše zrasi skup z našimi zavezniki. Zvestemu vojskinemu tovarištvu mora in bo sledilo složno skupno mirovno delo h gospodarskemu in kulturnemu dobrobitu vedno tesnejše zvezanih narodov. (Živahno pritrdjevanje.)

O bodočnosti Nemčije

je izvajal državni kancler:

Vodilne sile, ki so ustvarile pred vojsko koalicijo, zvezo, proti nam, stremle-nje po osvojenju, veselje do revanše (maščevanja) in ljubosumnost nasproti gospodarskemu tekmeču na svetovnem trgu, so ostale med vojsko kljub vsem porazom mogočne pri sovražnih vladah. Nemčija ni nikdar hlepela po zemlji. Nobenemu narodu nismo grozili, da nameravamo uničiti njegovo narodno bistvo.

Močna, svobodna bodočnost.

Bethmann Hollweg je končal: Ne prešinja nas nobena druga misel, kakor ta:

Pomačajmo in podpirajmo najboljše naše vojake, ki zunaj za domovino tvega-jo svoje življenje; vodi jih edina volja, en duh. Nas, naše otroke in vnuke naj privede v močno, prosto bodočnost!

Ko je še govoril poslanec Elbert (soc. demokrat), se odgodi razprava na jutri.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. aprila. (K. u.) Uradno: Položaj je povsod neizremljen. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. aprila. (Kor. urad.) Veliki glavni stan: Nič novega. Vrhovno vojno vodstvo.

Srbija samostojno carinsko ozemlje.

Dunaj. (Kor. ur.) Armadno višje poveljstvo izda 10. t. m. odlok, ki uvaja carinski red in carinski tarif, vsled česar tvori Srbija posebno carinsko ozemlje. Daje se prepove izvoz in prevoz skozi Srbijo vsega tistega blaga, ki je prepovedano v monarhiji.

Kužne bolezni na Krfu.

Atene. Grška je uvedla pešdnevno kwaranteno vseh potnikov, ki pridejo s Krfa.

× × ×

Aretacije v Sofiji.

Bukarešt, 4. aprila. Listi poročajo iz Sofije: Veliko pozornost vzbuja aretacija Genadijeva, njegovih sorodnikov Halačeva in sina, kakor tudi štirih članov Genadijeve stranke. Halačev in sin sta obtožena, da sta pred vojsko prodajala Angležem pšenico, a Genadijev radi sokrivde pri atentatu v občinski kazini. Vsak čas se pričakuje tudi aretacija Malinova.

Bolgarska šola v Nišu.

Sofija, 4. aprila. Včeraj je bila v Nišu otvorena prva bolgarska šola, katere nosil ime meniha Paisia, širitelja bolgarskega prepoveda. Šola se nahaja v poslopju, katerega je leta 1864. bolgarska občina v Nišu, prej predno so osvojili Srbi Niš (leta 1878.), sezidala. Šola se je otvorila ob navzočnosti vojnega nadzornika generala Kutinčeva in kraljevega komisarja Čapraškova. Učitelji, kateri so bili pri vojakih v tamošnji garniziji, so bili imenovani za učitelje na tej bolgarski šoli.

× × ×

Stališče grške vlade.

Spletke generala Sarrailla.

«Kölnische Zeit.» prinaša zopet daljši opis položaja na Grškem. Pravi, da je solunski poveljnik general Sarraill dobro izkoristil čas. Nemoteno je lahko delal in s svojo lastno hvalo, da je dober graditelj trdnjav, je skušal tudi vplivati na grško javno mnenje v smislu entente. Pravi jim, da osrednji sili in Bolgarska Soluna ne bodo napadle, sicer pa so njegove čete tako velike, da je njegova zmaga gotova in zato za Grke najboljše, da stopijo na stran entente. Računa tudi na grške simpatije za francoske in angleške osvoboditelje in na njihovo mržnjo proti Bolgarom in Turkom. Tudi svoj obisk pri kralju Konstantinu je izrabil v ta namen. Ententini diplomati so zelo zadovoljni z njegovim delom in tudi sami se trudijo neumorno, da Grško ujamejo v ententino mrežo, pri čemur jim zelo pomaga Venizelosovo časopisje. Zadnje čase se največ pečajo z možnostjo, da z gotovostjo, da Rumunija pojde z entento. Venizelosova «Patris» trdi, da je sporazum entente z Rumunijo že dosežen na temelju posebnega dogovora z Rusijo, ki bo Rumuniji odstopila «Besarabijo med kraji Karges, Kabaraši in Reni, Rumunija pa se odreče svojim zahtevam na Ismail in Kiškov, ako se ji brezpogojno priznajo njene zahteve glede Sedmograške. Sarraill je kralju predložil ententine sklepe glede zahtev Rumunije, da se imajo poslati v Solun nova ojačenja in kralj je v to privolil. Sarraill je prepričan, da Nemčija in Bolgarija radi pomanjkanja čet ne bosta napadli Soluna, pač pa bo sam najdalje v 10 dneh začel ofenzivo, nakar se Rumunija pridruži ententi.

Značilno je, da je grška vlada svoje stališče pred kratkim jasno označila v Gu-narisevem glasilu «Neon Asti»: 1. Na Grškem ni nikdar nihče mislil delati proti interesom in stremiljenju onih držav, katerim se ima Grška zahvaliti za svojo neodvisnost. 2. Ako bi bili grški interesi ogroženi, bo Grška odločno posegla v boj. 3. Nedotakljivost grškega ozemlja je zajamčena čisto neodvisno od izida operacij obeh vojni skupin.

Grška kličče učitelje pod orožje.

Berlin, 4. aprila. «B. Z. am Mittag» poroča iz Aten: Vojni minister je poklical vse profesorje letnikov 1884 do 1916, kateri so bili doslej oproščeni, tekmo 24 ur pod orožje.

X X X

Rumunija dobrohotno nevtralna na obe strani.

Sofija, 4. aprila. Urednik «Utra» je imel razgovor z rumunskim diplomatom, ki se je izrazil o vodilnih smereh rumunske politike tako-le: Ker nobena vojni skupin ne ogroža rumunskih interesov, zato bo rumunska vlada slejkoprej dobrohotno nevtralna proti obema skupinama. Rumunija nima agresivnih namenov proti Bolgariji in želi ostati z njo v prijateljski zvezi. Če bi nadaljni dogodki prisilili Rumunijo, da nastopi, bi se to zgodilo samo na kakem glavnem evropskem bojišču. V Bukarešti pa smatrajo akcijo proti Bolgariji za izključeno, ker Rumunija ne zahteva bolgarske zemlje.

Belorusi.

Ob severni ruskopoljski jezikovni meji so Poljaki pomešani med Litvini in Belorusi. Rusija je ti dve narodnosti rada izrabljala proti Poljakom, a prave narodne samostojnosti jim ni hotela priznati. Zlasti je nastopala proti beloruskemu narečju. Velik del Belorusov je bil več stoletij tesno zvezan s poljsko kulturo; še sedaj je med Belorusi zelo razširjeno znanje poljskega jezika, ki ga smatrajo za «gosposki» jezik. Še važneje je to, da je znaten del Belorusov katoliške vere latinskega obreda. Katoliški Belorusi rabijo pri dopolnilni službi božji poljski jezik in tudi doma molijo v poljskem jeziku. Nemška vojaška uprava je v zasedenih pokrajinah dovolila rabo beloruskega narečja. V Vilni je začel izhajati beloruski časopis «Homan», pisan v beloruskem narečju z latinsko abecedo, ki jo Belorusi sploh rabijo v svoji skromni beloruski književnosti.

Primorske novice.

K Materi božji svetogorski! Goriske delavske organizacije so prirejale vsako leto tretjo nedeljo po Veliki noči slovesno procesijo na Sv. Goro. Letos to ne bo mogoče. Poskrbelo pa se je, da se ta lepa navada tudi letos ne pretrže popolnoma. Zato se bo obhajala tretjo nedeljo po Veliki noči primerna slovesnost v ljubljanski frančiškanski cerkvi, kjer je sedaj razpostavljena podoba M. B. svetogorske. Letošnja slovesnost bo povečala navzočnost Nj. ekselence kneza-nadškofa dr. Frančiška Sedeja, ki je obljubil, da bo imel ta dan v frančiškanski cerkvi pontifikalno mašo. Pred pontifikalno mašo bo primeren govor. Vse naše molitve tistega dne bodo za srečen konec vojske in za srečno

vrnitev naših razkropljenih rojakov v domačijo. O tem bomo v listih še poročali. **Odstop istrskega deželnega glavarja.** Dunaj, 6. aprila. (K. u.) «Wiener Ztg.» poroča: Cesar je s sklepom z dne 3. aprila deželnega glavarja mejne grofije Istre dr. Ljudevita Rizzi na njegovo prošnjo odpustil iz urada in dovolil, naj se istemu naznani za njegovo službovanje Najvišje priznanje.

Za slovenske napise v Gorici. «Slovenčev» poročilo z dne 20. t. m. je vzbudilo v goriškem mestu veliko zanimanja. Sedaj je čas, da dobimo v Gorici tudi slovenske ulične napise. Ali naj se svetijo slavna imena naših kraških, vipavskih in brdskih vasi po goriških ulicah res samo v italijanskem jeziku? Kaj imena Sabotin, Dornberg, Kalvarija, Sv. Mihael res ne zaslužijo, da bi bila v goriškem mestu pravilno slovensko napisana? Saj so vse to vendar pristno slovenski kraji in tudi Gorica je vsaj toliko slovenska kakor italijanska, posebno če se upošteva okolica, ki je v vsakem oziru najtesnejše zvezana z Gorico, brez katere bi Gorica obstati ne mogla. Sploh je naša skromna misel ta, da smo si Slovenci končno zaslužili pravico do enakopravnosti na svojih lastnih tleh.

Umrli je v Gorici v noči med 31. marcem in 1. aprilom v hotelu Union vpokojeni 80letni general Peter Kilič. Pokojnik je bil rodom Hrvat, iz častniške družine. Udeležil se je vojske proti Italiji že leta 1859. Že dolgo vrsto let je vsako leto prezimil v Gorici, ki ji je tudi letos kljub vojski ostal zvest gost. Ravno 1. aprila bi bil imel oditi od tod, pa ga je nekaj ur pred odhodom Bog pozval drugam na lepše letovišče. Nenadoma ga je v spalnici zadela kap. Pokopali so v nedeljo zvečer na Šempeturskem pokopališču, kakor je menda sam določil za slučaj, da ga dobihi smrt tu v Gorici. Bil je prijazen, preprost starček, med Goričani zelo priljubljen. Sedaj ga je dohitela lahka smrt v najljubšem mu mestu, sredi gromenja topov, in zaslužni veteran bo našel svoj počitek v prijaznem od Lahov obstreljevanem Šempetru. R. I. P.

Otrok utonil. V Dornbergu je utonil v nedeljo, dne 2. aprila, v neki mlaki otrok, p. d. Pilav.

«Hrvatski List», ki izhaja v Pulju kot dnevnik, poroča, da ima samo 340 plačujočih naročnikov. Tiska se ga v 1800 izvodih. Precej ga gre v zameno, zastoj ali je pa nerazprodan. List ima mesečno nad 1000 K primanjkljaja.

S spodnjega Krasa, 2. aprila. Dopis v «S. N.» o nekem duhovniku, ki je bil ponesrečen, ne odgovarja resnici! Škoda, objavljati dogodke brez prepričanja!

Smrtina kosa med begunci. V Vavti vasi na Dolenjskem je umrla 5. aprila Ana Furlan, mati cerkvenika župne cerkve v Pevni pri Gorici. Stara je bila 77 let. V Vavti vasi je bila pri svoji družini ves čas vojne z Italijo. N. v. m. p.!

Otroci na fronti. Nikdo ni bolj vesel vrvenja in življenja, ki vlada tik fronte kot otroci. Otroci hočejo že po naravi vsak hip nekaj novega in se hitro naveščajo starega. Sedanje razmere jim nudijo lepo priliko, da napasejo svojo radovednost in ukaželjnost. Tu vojaki v vseh mogočih uniformah iz celega sveta in vseh jezikov, tam vozovi z vsem različnim blagom, zopet železnice, avtomobili, zrakoplovi, kanoni, puške, granate, bombe in zopet konji veliki in majni; vse to so reči, ki močno zanimajo naše otroke in močno razburjajo njihovo nedolžno domišljijo. In če se še pomisli, da večinoma očetov ni doma, tedaj se spozna, kako težavo imajo stariši in vzgojitelji, da jih obvarujejo pred dušnimi in telesnimi nesrečami. Več slučajev je že bilo, ko so otroci svojo radovednost in neobgljivost plačali z življenjem. Da govorijo naši otroci že vse jezike, ni nobeno čudo, saj jih slišijo vsaki dan. In oni ne delajo razlike med Nemci in Mažari, Poljaki in Rusini, Čehi in Slovaki, Rumuni in Italijani, Srbi in Hrvati. Pri «selciranju» rabijo nemški jezik. In takrat mora stati vsak »hab tak« kakor zid. Če ne razumejo, tedaj pozdravijo vsakega z «nem tudom» bodisi Mažar, Poljak, Čeh, Rusin ali Slovak. Ko pa srečajo Hrvate, tedaj morajo vsakega po vrsti nagovoriti: brate, kamo ideš? Zanimivo je, da so se jim Hrvati tako prikupili.

Iz Volinije na Ruskem. Tu na najskrajnejši bojni fronti je še precej mirno. Zima je bila v Volinju zelo mila, 16. marca smo že slišali kosa peti. — 14. februarja je zadela ruska krogla našega tovariša delavca-infaristera Franca Pangosa, doma iz Brji pri Konnu. Bil je priden delavec in dober kristjan. N. v. m. p.!

Kandidatkinje IV. tečaja priv. ženske učiteljske šole u Pazinu priredijo u proslavu prve mature u subotu 8. travnja o. g. u dvorani «Narodnog Doma» koncert s predstavom. Polovina čistog prihoda ide u korist udova i siročadi palih istarskih junaka a polovina u korist pripomočne zaklade ženske učiteljske šole. — Početak tačno u 8. sati. — Ulazne cijene: I. red

3 K, II. red 2 K, III. red 1 K. Stajanje (samo na galeriji) 60 fil.

Pisma v Italijo. Curiški poizvedovalni urad za pogrešance opozarja, naj se v pisnih govori le o družinskih razmerah in opusti vsak stavek, ki bi se utegnil zdeti cenzuri dvoumen. V Italijo namenjena pisma naj se denejo v zavitek brez podloge, na zavitek naj se napiše natančen naslov prejemnika; ta zavitek naj se položi v drug zavitek, ki naj se naslovi na gori navedeni curiški urad (Zürcher Bureau für Aufsuchung Vermisster); temu drugemu zavitku je priložiti «Coupon réponse».

Dnevne novice.

+ Glavni pobočnik cesarjev grof Paar je že nekaj dni bolan.

+ Glavni zbor katoliškega šolskega društva. Korespondenca «Austria» poroča: Na občem zboru Katoliškega šolskega društva 2. aprila je izjavil društveni predsednik kanonik dr. Kraus, da ceni število društvenih članov nad 115.000. Glavni tajnik dr. Hinner je prečital veliko pozdravnih pisem, pisali so med drugim: nadvojvodinji Mariji Tereziji in Mariji Valeriji, nadvojvodu Frideriku in Francu Salvatoru, ministrski predsednik grof Stürgkh in več ministrov, namestnik baron pl. Bleyeben, župan dr. Weißkirchner in drugi. Kardinal knezonadškof dr. Piffl, ki se vsled romanja v Marijino Celje ni mogel udeležiti zбора, izjava v svojem opravičevalnem pismu: Nova Avstrija, ki se kuje v vročini svetovne vojske, potrebuje mladine, ki je vzgojena v ljubezni do Boga in do domovine. Zvečer je bilo slavnostno zborovanje. Pomožni škof dr. Pilgrger je podelil apostolski blagoslov; zborovalci so zapeli narodne himne vseh štirih zveznih držav.

Gospodarska Zveza v Ljubljani bo prejela koruzo za seme, za pridobivanje takozvane «zelene krme» (Grünfütter). Da se zamore določiti množina, katera se bo pri nas rabila, se prosi vse one posestnike, ki nameravajo posejati to koruzo, da takoj sporoče množino, katero rabijo za setev, «Gospodarski Zvezi» v Ljubljani. Naročilo je priložiti predpisano potrdilo županstva.

Iz ruskega ujetništva smo dobili danes dopisnico: Kranjski fantje v ruskem vojnem ujetništvu pri kuhanju kranjskih žgancev v Troickem pri Taškentu, Turkestan, Rusija: Ivan Košir, enoletni prostovoljec, Spodnja Šiška; + Josip Hauptmann, tovarnar, Ljubljana - Glince, umrl 20. februarja 1916; Mirko Tratnik, hotel Tratnik, Ljubljana; Frido Lenard, Kranj - Mokronog; Romo Treo, Ljubljana

Koča S. P. D. na Vršču je le nekoliko poškodovana, kar se bo z lahkoto popravilo. Prvotno se je govorilo, da je plaz kočo popolnoma porušil in odnesel. Plaz je prišel od nasprotni strani čez sedlo gori do koče, vendar je bolj deloval nanjo zračni pritisk, kakor plaz.

Podporno društvo za slovenske visokošolce ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 8. aprila, ob osmih zvečer v klubovi sobi hotela Steyerhof, Gleisdorferstrasse 2.

Črne koze so se pojavile v Zagrebu.

Upravni svet c. k. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt je sklenil v seji dne 30. marca, da se je pri dne 12. maja vršcem se rednem obnem zboru predloga izplačilo dividende za leto 1915 v znesku 32 kron za deince, dalje, da se določi 1.000.000 kron izrednemu rezervnemu zakladu, 1.000.000 kron rezervnemu zakladu za stavbe in da se prenese znesek 1.278.000 kron na račun izgube in dobička za tekoče leto. Vsepihi komercialnih poslov so vpoštovani v letnem zaključku, v kolikor so se ti posli do 31. decembra 1915 popolno razvili.

«Tobačni delavec», glasilo slov. članov strokovne zveze tobač. delavk in delavcev avstrijskih, ki izhaja mesečno na Dunaju, je bil posvarjen od c. kr. policijskega ravateljstva na Dunaju zaradi nepostavne in hujskajoče pisave.

Razpuščen italijanski društvo. Iz Zadra se poroča, da je vlada razpustila italijansko društvo «Juventus Jadertina» v Zadru in «Società del Bersaglio» v Splitu.

S pošte. Poštna praktikanta dr. Rudolf Palčić in Miroslav Matjašič sta imenovana za poštne konceptna praktikanta pri pošttem ravateljstvu v Trstu. Poštar Albert Česko je imenovan za nadpoštara v Dolenjem Logatcu, poštni ekspedijent Ivan Majhen je imenovan za poštarja v Travniku, poštni oficijant Valentin Simonič je imenovan za poštarja v Trnovem na Notranjskem, poštna ekspedijentka Marija Mučič za poštarico v Borštu pri Trstu. V začasni pokoj je šla Marija Boncon.

Naši ujetniki iz Sibirije v evropski Rusiji. Dunajska centrala Rdečega križa je dobila brzogovno obvestilo, da so večji del naših delazmožnih ujetnikov iz Sibirije poslali v evropsko Rusijo za kmečko in drugo delo. Položaj je s tem zbolšan, ker so

na bolj zdravem zraku in imajo večjo prostost kakor v taboriščih. S posredovanjem švedskega Rdečega križa se je posrečilo vse potrebne sibirske vojne ujetnike pravočasno oskrbeti z obleko, perilom in čevlji. Na delo gredo dobro napravljeni.

Vojnopoštni zavitki. Vsled odloka c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 28. marca 1916, št. 9592-P je od sedaj naprej ustavljen sprejem zasebnih vojnopoštnih zavitkov za vojnopoštne urade št. 25, 31, 58, 59, 67, 77, 80, 90, 96, 97, 107, 108, 130, 143, 154, 155, 158, 160, 201, 232, 504, 506.

Umrli vojniki. V celjski bolnici sta umrla: vojak 87. pešpolka Franc Sajovec in vojak 17. pešpolka Anton Bradesko.

Grozen samoumor v Zadru. Iz Zadra se poroča: Tukaj je izvršil grozen samoumor neki bogati lastnik rudnikov solitra v Dolu na Braču. Vtaknil si je v usta cigareto, napolnjeno z dinamitom in jo zažgal. Dinamit mu je glavo popolnoma raznesel.

Ulico nadvojvode Evgena v Mariboru je sklenil mariborski občinski svet imenovati dosedanjio takoimenovano «Meščansko ulico».

Bogoslovci — poljedelski dopust. Kakor javlja «Čech», so dobili olomuški bogoslovci prvega do tretjega letnika trimesečni dopust, da lahko pomagajo domačim pri spomladanskem delu na polju.

Padla častnika. Padel je stotnik 7. lov. bat. Effenberger Henrik in poročnik 8. pionirskega bataljona Domanig Andrej.

Oljke bodo letos bogato obrodile v Dalmaciji, kakor poročajo tamošnji časopisi.

Aspirantje za vojno mornarico. V c. in kr. vojno mornarico bo v letu 1916 sprejetih približno 70 mornariških aspirantov. Določeni so v to, da postanejo mornariški kadeti in če prestanejo izkušnjo za mornariške častnike, po številu prostih mest, mornariški častniki. Lastnoročno pisane, s kolekom za eno krono kolekovane prošnje za sprejem kot mornariški aspirant je vložiti najkasneje do 1. avgusta t. l. pri vojnem ministrstvu mornariška sekcija (od gojencev vojaških zavodov službenim potom). Na zakasnelo vložene prošnje se ne bo oziralo v nobenem slučaju. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasa c. in kr. vojnega ministrstva, mornariška sekcija, ki je na vpogled pri mestnem magistratu v Ljubljani, pri c. kr. okrajnih glavarstvih in pri ravateljstvu pomožnih uradov deželne vlade.

Dividende. Dunajska banka «Mercure» ima čistega dobička 5.169.734 K; dividenda 7%. Alpska montanska družba ima 19.385.385 K čistega dobička in deli 5% dividendo in 16% superdividendo, tedaj skupaj 21%.

Iz seznama izgub št. 393. Rezervist Erlih Alojzij, črnovoj. maršbaon št. 14, Šmihel-Štopiče, 1879, ujet; finančni stražnik Fajdiga Hugon, Trst, ujet v Alessandriji v Italiji; inf. Funkel Franc, črnovoj. maršbaon št. 14, Celje, 1873, ujet; finančni stražnik Gaspari Ivan, Trst, ujet v Alessandriji v Italiji; inf. Jakl Jakob, 6. stot., Ptuj, 1881 (+ 7.—13. febr. 1916); inf. Jakolič Martin, 47. pp., polk. štab (+ 15. jan. 1917); lovec Keršljan Ivan, črnovoj. maršbaon št. 29, Rateče 1877, ujet; patr. vodja Kocjan Ivan, črnovoj. maršbaon št. 29, Črnomelj, ranjen in ujet v Srbiji; rez. Laznik Josip, črnovoj. maršbaon št. 14, 1. stot., Celje, 1873, ujet; rez. Mozetič Jožef, črnovoj. maršbaon št. 29, Ročinj, ujet; inf. Muršič Matija, 26. črnovoj. pp., 10. stot., Ptuj (+ 6. febr. 1916); inf. Ozorevc Karel, črnovoj. maršbaon št. 14, 3. stot., Brežice, 1876, ujet; trobentač Perkljč Alojzij, črnovoj. maršbaon št. 14, 3. stot., Konjice, ujet; fin. stražnik Skodnik Amadej, Trst, ujet v Italiji; lovec Šfiligoj Josip Franc, 8. lovski bat., Dolenje, 1886, ujet; rez. Stern Franc, 87. pp., Ptuj, 1882, (+ 6. nov. 1914); lovec Žurga Jurij, 8. lov. bat., Logatec, ujet; inf. Zvab Anton, črnovoj. maršbaon št. 14, Bled, 1879, ujet; poddesetnik Drobež Josip, 11. stot., 27. dom. p., Dolsko, 1886 (+ 11.—20. febr. 1916).

Vojska z Italijo.

Laški vojni minister odstopil.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. aprila. (K. u.) Uradno:

Položaj je povsod neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Mir na fronti pri Gorici.

Torek, dne 4. aprila.

Po zadnjih hudih bojih v sredo in četrtek prejšnjega tedna, ko so vrgli Italijani v boj vse svoje sile in je italijanska artiljerija streljala kakor besna, vlada na fronti pri Gorici mir. V zadnjih ljutih bojih se je borila z izredno hrabrostjo in za ničevanje smrti junaka dalmatinske pehota. Gorica je bila v teh bojih naravnost zavita v oblake ne le granatnih in šrapnel-skih izstrelkov ampak tudi puškinih krogel. Posebno so deževalo krogle laških strojníc in pušk iz Grojne na Placuto. — Zelo zanimivo je deistvo, da ubirajo Lahi

svoje posete z aeroplani proti Ljubljani in postojni čez Kras in se ogibajo Vipavske doline. Vreme je na Goriškem solnčno in pozno pomladansko. Vipavska dolina in tam za laškimi topovi naša Brda vsa v cvetju in celo Kalvarija se skuša iznebiti svojih ožganih, rjavih lis in se na posameznih mestih odeva z zelenjem. Človek bi kmalu za hip pozabil, da je vojska, krvava vojska.

Laški bataljon beneških Slovencev.

»Reichspost« prinaša iz švicarske meje: »Secolo« poroča o bataljonu, ki je sestavljen iz malega števila italijanskih Slovencev, ki štejejo okoli 40.000 duš. Kar se strogo zakriva, tu so odkrite približne italijanske izgube. Že cel mesec se bje bataljon pod Doljem in drži svojo postojanko vkljub ognju topov, katerega koncentriranje sovražnik iz utrdb pri Sv. Mariji in Sv. Luciji, iz Dolja, Zatočmina in višine 488. Napor je bil strahovit. Nikdar niso smeli počivati, neprestano v blatu in vodi, utrujenost je ljudi marsikaj zmagala v tem močvirju in marsikaj častnik je spal na tleh, na katerega je curljala voda. Najhlabjši med hrabriji je bil vojaški kaplan; v boju je bil vedno v prvi vrsti, da je navzlic nevarnosti opravljal svojo službo in rešil že več nego enega ranjenca, katerega je na lastnih ramah odnesel iz boja. Konečno je bataljon izmenjal svojo postojanko in se je boril na Slemenu in Radiceropu (?) in povsod sejali svoje mrljice. In koliko mrtvih? Več kakor tisoč mož je šlo v boj, pa čisto je moral izpolniti svoje vrzeli in danes šteje že nad 3000 mož izven boja...

Namen dosežen.

Lugano, 4. aprila. Italijansko časopisje izredno proslavlja uničenje treh (?) avstrijskih letal pri Jakinu, mora pa priznati, da so Avstrijci s povzročeno škodo na ljudeh in materialu v Jakinu vsekako dosegli svoj pravi namen.

Zadnji avstrijski letalski napad na zgornjo Italijo.

Rim, 3. aprila. (Stefani.) Nove podrobnosti o avstrijskem letalskem napadu 27. marca dopuščajo natančen opis poleta. Cilj poleta so bila naša zvezna pota za fronto in posebno mostovi. Poleg tega so želeli obstreljevati naša najbolj izpostavljena mesta. Skupina šestih letalcev, ki je letela v smeri proti mostu čez Adižo, se je kratak čas mudila nad Verono in vrgla 18 bomb. Poškodovanih je bilo nekaj hiš, druge škode ni. Druga skupina šestih letalcev je letela nad mostovi čez Piavo in Meduso in je vrgla na most čez Priulo 50, na Pordenone pa 4 bombe. Dve letali sta bili pri tem zadeti. Eno se je spustilo na tla pri Susegani, drugo pa pri Vittorio. Povzročene je le malo škode. Tretja skupina petih letal je letela proti Taljamentu. Letalci so mogli samo pri mostu čez Delizio dve bombe vreči, ki nista napravili nobene škode. Končno je letelo brodoge 12 pomorskih letal proti železniškemu mostu ob črti Maestro-Portogruaro. — Vsled uspešnega obrambnega ognja se je moral sovražnik omejiti na to, da je metal bombe, ki niso napravile nobene škode.

Francoska letala na italijanskem bojišču.

Bern, 5. aprila. (Kor. ur.) »Berner Intelligenz-Blatt« poroča iz rimskih krogov, ki so v stiku z vlado: Na pariškem posvetu so sklenili med drugim, da pošljejo mnogo francoskih letal na italijansko bojno črto, da omogočijo Italiji akcijo proti utrjenim avstrijskim krajem. Italija pošlje v protiuslugo delavce v francoske tvornice. Iz Lugana se poroča, da zdaj z severni Italiji v velikem obsegu premikajo čete.

»Velika italijanska ofenziva« odgodena na maj?

Curih, 5. aprila. Italijanski listi pišejo: Italija ne bo ugodila zahtevi zaveznikov, da bi pričela takoj ofenzivo proti Avstriji, kajti za največji del italijanske fronte pride šele maja možnost velike ofenzive, ki lahko privede do zaželenih končnih zmage italijanskega orožja.

Berlin za Gorico.

Berlin, 5. aprila. Pod predsedstvom višjega župana Wermutha se je v magistratni dvorani vršilo ustanovno zborovanje pomožnega društva Berlin, ki prevzame botrinstvo za Gorico in več ogrskih karpatskih krajev. Dvorano je dičila oljnata slika Gorice od dunajskega slikarja Hofmanna, katero so poslali z Dunaja kot darilo. Višji župan Wermuth je sporočil, da so na Dunaju zbrali že 100.000 kron za dve vzhodnopruski mesti. Tudi za Gorico so zbrane že znatne svote. Župan Wermuth je goriškemu deželnemu odboru na Dunaju brzojavno sporočil ustanovitev pomožnega društva, kakor je došla sledeča brzojavka: »Nj. ekselenci višjemu županu Wermuthu, Berlin. Veselo iznenaden vsled poročila Vaše ekselence o upolnjeni ustanovitvi zveznega pomožnega društva za Gorico in karpatske kraje se v imenu deželnega odbora in goriškega prebivalstva najtopleje zahvaljujem vsem velikodušno sodelujočim osebnostim. V svoji stari lepoti zopet vstala Gorica naj bo večni spomenik bratske zveze naših slavni-

monarhij in požrtvovalnosti naših narodov. Deželni glavar dr. Faidutti.«

Zakaj Italija ne napove vojne Nemčiji.

Bolonjski »Resto del Carlino« prinaša značilen članek, zakaj Italija ne napove vojne Nemčiji. Prvič Italija ne išče nepotrebnih zapletljivosti, in sicer bi bil vespor tudi samo platoničen, ker obe državi nimata skupne meje. Vojna napoved Nemčiji pa bi najbrže povzročila tudi doma težave, kajti nikakor si ne smemo skrivati, da bi pri mnogih Italijanih, ki vojno sploh odklanjajo, ta želja znova zagorela. V Italiji se tudi zavedajo, da je med obema državama, ki sta skoro istočasno dosegli svoje edinstvo, mnogo dotikalnih točk in mnogo italijanskih politikov se boji, da bi konec nemške enote spravil tudi Italijo v nevarnost, in da bi nato Rusija dobila nevarno premoč. Italija si tudi ne želi, da propade Avstrija, nasprotno ji je dosti bolj ljubo, da se po vojni okrepi, kakor pa da se ustanovi jugoslovanska država, ki bi dobila poželjenje po laški zemlji in bi Italiji delala nove težave.

Italijanski vojni minister odstopil.

Lugano, 5. aprila. Kakor se poroča iz Rima, je kralj sprejel demisijo vojnega ministra Zuppeljia, katero je vložil pred delj časom. Za novega vojnega ministra je imenoval kralj generalnega poročnika Paolo Marone.

Veliki plazovi v Italiji.

Milan, 5. aprila. (K. u.) »Secolo« poroča o treh večjih snežnih plazovih; en je bil pri Cedeğolu ob jezeru Arno, kateri je zasul vojašnico in pokopal okoli 140 vojakov, od katerih so 4 težko ranjene odkopali, drugi je zasul vodni prekop Adamello pri Isola Cevedosse, podrl nekaj hiš in hlevov, pod katerimi ruševinami so pokopani ljudje in živina. Tretji je uničil del ceste Aquis-Savona in podrl pota in hiše.

Asquith pri papežu.

Lugano, 5. aprila. Rimski dopisnik »Secola« odreka Asquithovemu obisku političen pomen, vendar hoče vedeti, da je Asquith skušal sv. očeta pregovoriti, da bi vplival na irsko duhovščino, ki je napram angleški vojni mlačna in brezbržna. Končno je Asquith razlagal, zakaj je Anglija morala v vojno. Papež pa je samo kratko odgovoril in poudaril svoje mirovno poslanstvo in izrazil upanje, da bodo nanovo začete vezi med Vatikanom in Angleško trajne. Zahvalil se je tudi za olajšave, ki jih je Anglija dovolila katoliškim duhovnikom pri dušnem pastirstvu na bojišču. O politiki in zlasti o miru se ni govorilo.

Asquith na italijanskem bojišču.

Lugano, 5. aprila. (Kor. ur.) Asquith je obiskal s kraljem karnijsko bojno črto in odsek ob spodnji Soči. Zastopniku »Secola« je izjavil Asquith, da se je naučil ceniti skoraj nepremagljive težave, s katerimi se morajo boriti Italijani, a ojačeno je njegovo zaupanje, da je zdaj zagotovljena zmaga.

Italijanski ministrski svet

je zboroval 4. t. m. popoldne. Salandra in Sonnino sta poročala o pariškem posvetu in o rimskem Asquithovem obisku. Sklepali so tudi glede na državni zbor in senat, ki se snideta zopet v četrtek.

Vojni kruh v Italiji.

Lugano, V Italiji se sme od 3. t. mes. dalje peči pšenični kruh le, če se mu pri- meša 15 odstotkov otrobov.

Prebiranja v Italiji.

Rim, 5. aprila. (Kor. ur.) Uradni list javlja: Nepotrjeni rojstnih letnikov 1882 do 1885 kakor tudi letnik 1895 se še enkrat preberejo. Sposobne bodo takoj uvrstili. Rekrute letnika 1897 prebero tekem leta, one prve kategorije uvrste takoj.

Italija v Jadranskem morju.

Italijanski vojaški časopis »La Preparazione« piše:

Kakor je dobrodošla Italijanom pomoč zaveznikov v spodnji Adriji, je vendar potrebno kaj več. Kajti po srečno izvršeni rešitvi srbskih in črnogorskih čet stopa sedaj pomoč zaveznikov v spodnji Adriji v ozadje. Vozel vprašanja leži v zgornji Adriji. Da se osvojita Trst in Reka, bi bilo treba preje napasti avstrijsko brodoge; v to svrho naj bi se združile razpoložljive francoske in angleške brodogovne moči z italijansko pomorsko silo. Mnogi italijanski listi proglašajo sedaj na dan za našo dolžnost, da gremo s svojimi četami zaveznikom na pomoč na njihovih frontah. Nihče pa ne stavi protizahteve, da bi nudila nam Italijanom zavezniška brodogva svojo pomoč za doseg naših jadranskih ciljev. Naj se ne pozabi, da se je odločila Italija za vojno radi Adrije. Trident je vseboval že Parechio. Če bi ostalo po vojni — pa naj bo konec tak ali tak — avstrijsko brodoge v Adriji nezlomljivo, potem bi se bili vojevali zaman.

Italijani v Libiji.

Ni več nobenega dvoma, da so Senu-siji in drugi uporniki izrinili Italijane skoraj iz celega libijskega ozemlja. O dogodkih v tej koloniji vlada že več mesecev ni

podala javnosti nobenega poročila in preprečujejo se vsi poizkusi listov, da bi razpravljali o tej stvari. Kljub temu pa Italijani zvedo resnico po ovinkih. Londonska poročila o zopetni osvojitvi postojanke Sidi Barani, ki se nahaja na meji med Egiptom in Cirenaike, o prodiranju Senu-sijev do Tobruka, o izpraznitvi tripolitan-skega primorskega kraja Zuara in o zasedenju Soluma, da se prepreči nadaljno prodiranje Senu-sijev iz Cirenaike proti Egiptu, se medsebojno dopolnjujejo in podajajo sliko o popolnem skrčenju italijanskega gospostva v Libiji.

Italijanski protest proti Grkom.

Lugano, 5. aprila. (Kor. ur.) Iz Aten se poroča laškimi listom: Kakor poročata lista »Patri« in »Embros« je italijanski poslanik protestiral pri ministrskem predsedniku Skuludisu zaradi organiziranja grških band v sever. Epiru. Skuludis je odgovoril, da se te bande niso organizirale na grških tleh, in je poslanika opozoril na delovanje albanskih band na grški meji.

Razna poročila.

Nova ruska ofenziva meseca maja.

»Times« poročajo iz Peterburga, da nameravajo Rusi meseca maja pričeti z novo ofenzivo proti Avstriji in Nemčiji. Ustvariti hočejo nove armade pod vodstvom Kuropatkina, Ivanova in Eversa, ki bodo znatno močnejše kot dosedanje.

Vatikan bo posredoval v zadevi podmorskih čolnov.

Curih, 5. aprila. »Neue Züricher Ztg.« poroča iz Milana: Izvemo iz dobrega vira, da bosta Vatikan in španski kralj storila prijateljsko akcijo pri Angleški in Nemčiji radi podmorskih čolnov. (Čakajmo! Op. u.)

Amerika in podmorska vojna.

Frankfurt, 5. aprila. »Frankfurter Zeitung« poroča iz New Yorka: Ponedeljkovi jutranji listi podmorske vojne niti ne omenjajo. Zdi se, da je kriza končana.

O zračnem napadu na Škotsko.

London, 5. aprila. (Kor. ur.) Neko poročilo lista »Times« o zračnem napadu na Škotsko se glasi: Prvo opozorilo je dospelo ob 9. uri zvečer; vse luči so se ugasnile in ustavil promet na železniških progah. 10 minut pred 12. uro smo slišali z morja prvo detonacijo. Zažigalna bomba je užgala neko poslopje. Ogenj je Nemcem odkril pokrajino in bombe so padale brzo druga za drugo. Nekaj važnih poslopij bi bilo kmalu zadetih. Ob 1/21. uri je napad končal. Vtis je bil ta, da so bili okraji najmanj trikrat v krogu obleteni.

Asquith v Parizu.

Pariz, 5. aprila. (Kor. ur.) Angleški premier minister Asquith je opoldne dospel iz Rima semkaj.

Škof Ortynski umrl.

Krakov. »Kuryer Codzienny« poroča: V Filadelfiji je umrl grškokatoliški rusinski škof Ortynski; rojen v Lvovu. Rajnik je bil prvi grškokatoliški škof v Ameriki.

Prebivalstvo Vilne.

Varšava. V glavnem mestu Livonije, Vilni, izvedeno ljudsko štetje je podalo sledeče številke: Poljakov 68.687, judov 59.112, Litavcev 3676, Belorusov 2046, Rusov 2001, Nemcev 1047, drugih 211. Skupno: 136.880. Pred vojsko je štel mesto okroglo 200.000 ljudi, a Rusi so odvedli s silo veliko Vilčanov, posebno Poljakov.

Berlinski vseučiliščni profesor Liszt o položaju.

Dunaj, 4. aprila. Iz Stockholma: »Svenska Dagbladet« objavlja izjave berlinskega vseučilišnega prof. Liszta o položaju. Liszt je prišel v Stockholm predavati, a vlada mu ni dovolila predavanja. O vzrokih vojske je izjavil profesor sodelavniku lista »Svenska Dagbladet«, da je najgloblji razlog svetovne vojske angleško-nemško nasprotstvo; neposreden pa na ukaz angleške vlade odrejena mobilizacija ruskih sil. Na vprašanje, če socialistično militarizmu sovražno gibanje vznemirja, je odgovoril prof. Liszt, da pretežna večina socialnih demokratov ne bo izdala domovine, Haase in Kautsky nimata večjega vpliva, Liebknecht pa predstavlja patalo-gičen tip, ker so vse njegove izjave bolestenega značaja. Na vprašanje, v katerem stadiju se nahaja zdaj poljsko vprašanje, je odgovoril prof. Liszt: Želim, da o tem popolnoma molčim. Interes Nemcev je danes manj osredotočen na to zadevo, kakor na tesnejši stik z Bolgarijo, z balkanskimi državami in s Turčijo, s temi izrecno poljedelskimi deželami, kjer dobi naša industrija velik trg.

Diaz se izkrca v južni Mehiki.

Washington, 3. aprila. (K. u.) Po došlih vesteh v državnem departementu se je izkrca Feliks Diaz z revolucionarnim moštvom, ki je precej močno, v južni Mehiki.

Naročaito „Slovenca“!

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je danes oče odvetnika dr. Dinko Puca in častnikarja Fr. Puca g. Fr. Puc, c. kr. okrajni sluga, v 71. letu starosti po daljši, zelo mučni bolezn. Pogreb se vrši jutri popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti Študentovska ulica 13. N. v m. p. l.

Ij »Straža ob Soči«. Promenadni koncert v Zvezdi zadnjo nedeljo, ki ga je proizvajala neka tu bivajoča vojaška godba, je nudil bogat vsposred. Med drugim je godba igrala prvič v Ljubljani koračnico »Straža ob Soči«. Besedilo je zložil v Ljubljani dobroznani stotnik g. Milan Matič, uglasbil pa jo je vojaški kapelnik g. Zitta.

Ij Coklarji v Ljubljani. Kakor izvemo iz dobrega vira, se v Ljubljani snuje družba bosonogih coklarjev. Ljubljansko občinstvo bo imelo priliko na tih nedeljo poslušati njihovo ropotanje po ljubljanskem tlaku proti šmarni gori.

Ij Pozori! Trgovci, obrtniki in sploh vse prizadete stranke se opozarjajo, da je rok dolžnosti naznanila za vreče do 10. t. m. Stranke dobe tozadevne tiskovine brezplačno pri obrtnem oddelku mestnega magistrata, izpolnjene je pa poslati naravnost centrali za volno na Dunaju.

Ij Sladkorne prejemnice. Trgovci in obrtniki se opozarjajo, da se bodo sladkorne prejemnice pri obrtnem oddelku mestnega magistrata izdajale vsako prvo in vsako tretjo sredo v mesecu od 10. do 12. ure popoldne, torej za mesec april le še dne 19. t. m.

Ij Gospod Hinko Simonich, ki nastopi v dobrodelnem koncertu Glasbene Matice v soboto prvič v Ljubljani, je hrvatski umetnik goslar s Sušaka pri Reki. On je izredno dobrodelno in plemenito delujoč častitljiv mož, ki je daroval s svojimi koncerti že nad 38.000 kron v dobrodelne namene! Izobrazil se je popolnoma v glasbeni umetnosti, v svoji skromnosti želi biti imenovan »diletant«, ne moremo mu pa v tem ustreči, ker so vse ocene o njegovih koncertnih nastopih pri Hrvatih, Ogrih in Lahih tako resne in odlično lepe, da ga povsod pozdravljajo kot resnega izbornega umetnika. Koncertna pa povsodi in vselej brez vsakega honorarja popolnoma brezplačno le v idealne plemenite dobrodelne namene. Iskreno pozdravljen tudi pri Slovencih v Ljubljani!

Ij Umrl so v Ljubljani: Neža Ažman, bolniška devica, 53 let. — Angela Grudina, zasebnica, 46 let. — Emerik Haček, pešec.

Ij Vrnitev praznih vreč. Mestna provizacija opozarja vse stranke, ki še niso vrnille praznih krompirjevih vreč, da jih za gotovo vrnejo v ponedeljek, dne 10. aprila v skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti, in sicer od 8. do 11. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne.

Razne novice.

— Bolgarske ljudske knjižnice. Iz Sofije se poroča, da je ustanovilo naučno ministrstvo v raznih krajih zasedene Srbije nad 200 ljudskih knjižnic.

Osemrazredna mohamedanska srednja šola v Sarajevu. Iz Sarajeva nam poročajo, da je bila tamkaj otvorjena 1. aprila osemrazredna mohamedanska srednja šola, prva svoje vrste v monarhiji.

— Tri solnca. »Horácké Listy« poročajo: Minulo nedeljo med 4. in 5. uro popoldne je bilo videti na nebu na straneh zapadajočega solnca še dve drugi solnci, s kosi širokega kroga, v čegar središču je bilo pravo solnce. Pojav je trajal do solnčnega zapada in je imel mnogo občudovalcev, ki so si ga različno razlagali in ga spravljali v zvezo s sedanjimi svetovnimi dogodki. V resnici pa nimajo take in enake prikazni na nebu prav nobene zveze z dogodki na bojiščih.

Doneča pisava. Fournier d'Albe je iznašel svoječasno stroj, ki ga je nazval »Optofon«. Ta stroj naj bi slepec omogočil čitanje navadno tiskane knjige ali podobnega. In sicer je zamogel slepec potem nekaj gotovih celic in telefona, da je lahko razločeval s pomočjo poslušalca svetlobo od temote. Sedaj pa poročajo iz Amerike, da je profesor E. C. Brown na univerzi v Iowi jako izpopolnil Fournier d'Albov »Optofon«. Nasprotno od iznajditelja upotrebljuje Brown posamezne kristale onih celic, katere se mu je posrečilo, da jih je pridobil na že omenjeni univerzi. Stroj je jako kompliciran, njegov princip pa je v glavnem ta, da razloček, ki je med tiskanim in netiskanim, to je med črnim in belim, kateri pojav je v vsaki tiskani vrsti, se prenese potom posebnega za to urejenega stroja v uho, kjer nastane gotov glas. Brown trdi, da se slepci v kratkem času privadijo temu, da razločujejo posamezne glasove. Poizkusi so dokazali, da so od 30 slepcev vsi z lahkoto razločevali po dva ali trikratni poskušnji gotove črke. Po temeti vaji so slišali že čisto natančno cele

besede. Pri teh vajah je upotrebljeval 3 mm debele črke. Črka W je dajala n. pr. glasove enake sledečemu: mi-do-mi-do-mi, črka A pa kakor do-mi-do. Srednje nadarjen človek bi se v dveh mesecih čisto lahko naučil čitanje potom tega stroja. Za oslepele vojake bo ta iznajdba pravcati dar božji.

Vpliv vojske na ljudsko gibanje kažejo jasno — kakor piše »Den« — številke iz češkoslovaškega župnišča: V minoletem letu 1915. je bilo v rečni župniji krščenih 892 otrok, od katerih jih je bilo 135 nemške, 757 pa češke narodnosti. Zakonskih je bilo 776 otrok, nezakonskih pa 116. S poznejšo poroko je bilo legitimiranih samo sedem otrok. Od novega leta 1916 pa do poslednjega časa se je rodilo 141 otrok, in sicer 15 nemške in 126 češke narodnosti, 114 zakonskih ter 27 nezakonskih, h katerim se ni še noben oče oglašil. V poslednjih letih se je povprečno rodilo 1200 do 1400 otrok, nezakonskih je bilo razmeroma polovico manj kakor jih je dandanes. Porok je bilo l. 1912. vsega vkup 445, l. 1913. je padlo njih število na 301, l. 1914. jih je bilo 346, a l. 1915. je bilo samo 242 parov pred oltarjem, in še ti so bili tujci, ki so bili poročeni v rečni župniji samo zato, ker ženin-vojak ni dobil dovoljenja, da bi ga mogli oddati v kraj svoje neveste. Letos (1916) je bilo 59 porok, a zvečine vojaških in tujih. V mnogih župnijah na kmetih ni bilo v zadnjih dveh letih — nobene poroke.

Ureditev prometa z obdačenim sladkorjem.

Deželna vlada razglasi:

§§ 2. in 3. t. u. ukaza z dne 8. marca 1916. l., dež. zak. št. 13, o ureditvi prometa z obdačenim sladkorjem, se izpreminjata in naj se glasita tako:

V zmislu drugega odstavka § 2. ministrskega ukaza z dne 4. marca 1916. l., drž. zak. št. 61, se določa sladkorni delež za štiritedensko prodajno dobo za naslednje občine, ozir. kraje na 1 1/4 kg za vsako osebo, in sicer:

- mestna občina Ljubljana;
- mestna občina Kočevje v istoimenskem političnem okraju;
- tržna občina Tržič v političnem okraju Kranj;
- občine D. M. v Polju in Vič, dalje kraj Zgornja Šiška istoimenske občine in kraji Moste, Selo in Udmat občine Moste, vse v političnem okraju Ljubljana-okolica;
- občina Zagorje v političnem okraju Litija;
- mestna občina Idrija v političnem okraju Logatec;
- občine Jesenice, Dovje, Bela peč, Kropana in Kamna gorica v političnem okraju Radovljica;
- občina Domžale v političnem okraju Kamnik.

V vseh drugih delih dežele znaša štiritedenski sladkorni delež 1 kg za vsako osebo.

Izkaznice za sladkor se izdajo uradno, veljajo za eno osebo in za dobo štirih tednov, ki je označena na izkaznici. — Izkaznice, za sladkor se glase v občinah in krajih, ki so v § 2 imenoma navedeni, na 1 in četrt kilograma sladkorja in imajo 10 odrezkov po osminko kilograma; v drugih delih dežele se glase izkaznice za sladkor na 1 kilogram sladkorja in imajo 8 odrezkov po osminko kilograma sladkorja. — Izkaznice za sladkor veljajo samo za Kranjsko, so pa v tem upravnem ozemlju prenosne. — Ta ukaz dobi moč dne 16. aprila 1916. l.

C. kr. deželni predsednik:

Baron Schwarz s. r.

Trdovratno se vzdržuje govorica, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zjamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastoj. — Opozorjamo na današnji oglaš »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika trdke Ciuha & Jesih, »Pod Trančo« v ljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

- 1 srečko avstrijskega Rdečega križa
- 1 srečko ogrskega Rdečega križa
- 1 srečko budimpeštanske baziške
- 1 dobitni list 3° zemlj. srečk iz l. 1880
- 1 dobitni list 4° ogr. hip. srečk iz l. 1884

— 12 žrebanih vsako leto, glavni dobitki 630.000 kron

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4000 frankov popolnoma zastoj!

Polasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Izdaia konzorcij »Slovenca«

GEORGEVA KOLES
SO PA LE
NAJBOLJŠA!
A'GOREC
SPECIJALNA TRGOVINA S
KOLESI in DELI
LJUBLJANA
MARJE TEREZJE CESTA 14
= NOVIŠKEGA naspr. KOLJEJA =

Dober, trezen

kurjač

tudi starejša oseba, dobi proti dobri plači takoj delo v **vevški papirnici**. — Želi se osebne predstave s spričevali. 855

Meblovano stanovanje

event. ena meblirana soba s 3 posteljami in kuhinjo v kaki villi v bližini Ljubljane se išče

Naslov pove uprava lista pod št. 880. —

Učenec

iz boljše hiše, s primerno šolsko izobrazbo, se takoj sprejme za modno trgovino. Ponudbe na »Poštni predal 92, Ljubljana.« 862

Vnovčevalnica za živino v Ljubljani, Dunajska cesta 29, pritličje.

Prodaja: Kranjske klobase, salame, brannšvajgarce, ter vsakovrstno sveže meso po zmernih cenah.

Kupuje: Klavno živino, plemenske vola, breje krave, krave s teleti, breje svinje, jalove svinje, ki so še sposobne za plemo, jesence, plemenske prasce, ovce, koze, kozličke in belgijske zajce.

Ponudbe in naročila naj se izročijo pisмено ali pa ustmeno med uradnimi urami (od 8 do 12 in do 2 do 6) na zgorajšnji naslov.

Sprejme se takoj

hišni hlapec

za bolnico milosrd. sestara v Zemunu. Znati mora oskrbovati konje, dobro voziti, orati in opravljati druge hišne posle. Plača obstoji v stanovanju dobri hrani in mesečno 30 kron. Kdor želi dobiti to mesto, naj se obrne takoj na upravo te bolnice. Prednost imajo taki, ki se lahko izkažejo s priporočilom svojega župnika, da so pridni in krščanskega življenja.

Cinasto starino

sklede, žlice i. t. d. kupuje po ugodnih cenah

ALOJZIJ FURLAN
Vipava 259 Kranjsko.

Podobarskega vajenca

ki ima resno voljo in veselje do te stroke, sprejme **IVAN PENGOV**, podobar, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 20. 877

Vojaščine prost

874

monter

elektr. stroke se sprejme takoj. Oni, ki ima prakso pri obratu Diesel-motorja, ima prednost. Ponudba z navedbo plače na:

Elektrarna Kogovšek, Idrija.

Kupi se dobro ohanjenr ženski

šivalni stroj

Ponudbe na: **Anton Resman**, gostilničar Savica pošta Sv. Janez ob Boh. jezeru.

Vam plačam, ako Vaših kurjih ocos, bradavic in trde kože, tekem 3 dni korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pis-mom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — **KEMENY**, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 12/82 Ogrsko

Šartljeva moka

brez vsakih kart!

Samo pri meni se dobi fina šartljeva moka, znamka

Samo en zavitek rabite za en šartelj, brez da bi potrebovali kaj sladkorja, kvasa ali drugih reči. — En zavitek stane samo

HASIN

K 1-44.

Po pošti se pošilja samo po povzetju in najmanj 3 zavitke.

Ce se pošlje denar naprej, se ovoj ne zaračuna. Pojasnila o vporabi se prilože. — Naročite obratno pri razpošiljalnici šartljeve moke znamka »HASIN«

Ivan Urek, Ljubljana

691 Mestni trg 13, Pod Traučo, (prej v Borovljah na Koroškem).

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

Potrji neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskrenoljubljani, dobri oče, stari oče, brat in stric, gos. od

MATIJA PEZDIR

posestnik v Ljubljani

dne 5. aprila ob 11. uri dopoldne, po dolgi, mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče bogu vdano v Šmarju preminul.

Truplo se prepelje v petek, dne 7. t. m. iz Šmarja v Ljubljano in se bo vršil sprevod ob 4. uri popoldne od Karlovskega mosta na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položijo zemski ostanke v lastnem grobu k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v farni cerkvi pri sv. Jakobu v Ljubljani.

LJUBLJANA-ŠMARJE, 5. aprila 1916.

Žani, Aleksander, Matija v Ameriki, Tobija Pezdir, sinovi.

Marica Janez. Pezdir, hčerka. — Frano Janez, zet. — Marjan, Božena, vnuka.

Sladki refoško

pristen z Izole, ne izpod 80 botiljk po K 2-40 franko embalaža Trst.

Šumeči refoško

pristen z Izole, ne izpod 50 botiljk po K 3-20 franko embalaža Trst.

Pošilja se po povzetju. **Emilio Vascotto, Izola, Istra.**

Vsako množino

piva v sodčkih

= dobavlja točno =

tudi cele vagone proti takojšnjemu plačilu in zastavku za sode

veletrgovina pive

Alojzij Ambrosch

Celovec, Salmstraße št. 7.